

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านทักษะการอ่านสะกดคำ โดยใช้เกม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสงขลา มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. จิตวิทยาการสอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษา
3. ทักษะการอ่าน
4. ทักษะการอ่านสะกดคำ
5. กิจกรรมเสริมหลักสูตร
6. เกมการศึกษา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สาระสำคัญเกี่ยวกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1. ธรรมชาติและลักษณะเฉพาะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ: 2546) ได้กล่าวถึงธรรมชาติและลักษณะเฉพาะ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มภาษาไทย ไว้ ดังนี้

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือใช้สื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดมุ่งหมาย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิด ความต้องการ และความรู้สึก คำในภาษาไทยย่อมประกอบด้วย เสียง รูปพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และความหมาย ส่วนประโยชน์เป็นการเรียงคำตามหลักเกณฑ์ของภาษาและประโยคหลายประโยคเรียงกันเป็นข้อความ นอกจากนั้นคำในภาษาไทยยังมีเสียงหนักเบา มีระดับของภาษา ซึ่งต้องใช้ให้เหมาะสมแก่กาลเทศะและบุคคล ภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ตามสภาพวัฒนธรรมของกลุ่มคน ตามสภาพของสังคมและเศรษฐกิจ การใช้ภาษาเป็นทักษะที่ผู้ใช้ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการสื่อสารต่าง ๆ รวมทั้งต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เพื่อสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพและใช้อย่างคล่องแคล่ว มีวิจารณญาณ และมีคุณธรรม

สาระการเรียนรู้เป็นสิ่งที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนด มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม การกำหนดสาระการเรียนรู้นี้ ถือว่าเป็นสาระแกนกลางที่ทุกคนจะต้องเรียน เพราะได้กำหนดจากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่วิเคราะห์มาจากมาตรฐานการเรียนรู้ 12 ปี จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

การกำหนดหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มุ่งหวังจะยกระดับคุณภาพด้านการใช้ภาษาไทยให้สูงขึ้น และสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนได้จริง สังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมากและรวดเร็ว ดังนั้น การเรียนการสอนภาษาไทยจึงมิได้มุ่งหวังแต่การอ่านออก เขียนได้อย่างเดียว หากมุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้อีกด้วย และต้องมุ่งรักษาภาษาไทยไว้ในฐานะที่เป็นสมบัติของชาติ รวมทั้งสามารถใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารได้อย่างดี

สาระการเรียนรู้ภาษาไทยรายปี นอกจากจะกำหนดให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแล้ว ยังคำนึงถึงสาระการเรียนรู้ตามลำดับก่อนหลังแต่ละปี ความยากง่ายที่สอดคล้องกับวัยและความครอบคลุมสาระที่ควรเรียนรู้

การกำหนดสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จะกำหนดตามสาระหลักทั้ง 5 หัวข้อ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมดว่ามีอะไรที่ต้องเรียนรู้บ้าง แต่ในการนำไปใช้สอนจริง ผู้สอนต้องจัดในลักษณะบูรณาการ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของภาษาไทย การบูรณาการอาจทำได้หลายวิธีที่สะดวกและเหมาะสมมาก คือ การใช้วรรณคดีหรือวรรณกรรมเป็นแกน

สาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีรายละเอียด ดังนี้

1. การอ่าน ประกอบด้วยทักษะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ด้านทักษะ การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย การอ่านบทร้อยแก้ว และร้อยกรอง การอ่านทำนองเสนาะ และการท่องบทอาขยาน การอ่านในใจ ประกอบด้วย อ่านเข้าใจ ความหมายของคำ ประโยค ข้อความ การจับใจความ และคาดคะเนเหตุการณ์ การตั้งคำถาม ตอบคำถาม

1.2 ด้านหลักการอ่าน ประกอบด้วย การอ่านคำพื้นฐานประมาณ 800 คำ และคำในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น การอ่านแจกลูก และสะกดคำในมาตราต่าง ๆ และการผันวรรณยุกต์ การอ่านคำที่มีตัวการ์นต์ อักษรควบ อักษรนำ

1.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย มารยาทและนิสัยรักการอ่าน การเลือกอ่านหนังสือ

2. การฟัง การดูและการพูด ประกอบด้วยทักษะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 หลักเกณฑ์และทักษะ ได้แก่ หลักเกณฑ์การฟัง การดู และการพูด การเลือกฟังและดูสิ่งที่เป็นความรู้ ความบันเทิง การจับใจความจากการฟังและดู การพูดทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ ปฏิเสธการตั้งคำถาม ตอบคำถาม การสนทนา เล่าเรื่อง และการพูดแสดงความคิดเห็น

2.2 คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ได้แก่ มารยาทการฟัง การดู และการพูด

3. การเขียน ประกอบด้วยทักษะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 หลักเกณฑ์และทักษะ ได้แก่ การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด การเขียนตามคำบอก การคัดลายมือ การใช้คำเขียนประโยค การเขียนเรื่องสั้น ๆ แสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ประสบการณ์ และการใช้เลขไทย

3.2 คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ได้แก่ มารยาท และนิสัยรักการเขียน

4. วรรณคดีและวรรณกรรม ประกอบด้วยทักษะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1 นิทาน เรื่องสั้นง่าย ๆ สารคดีสั้น ๆ บทร้อยกรอง ปริศนาคำทาย และบทร้องเล่น การแสดงความคิดจากการอ่าน และนำไปใช้ประโยชน์

หลักการใช้ภาษา ประกอบด้วยทักษะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

สาระการเรียนรู้รายปี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แยกเป็นรายสาระ ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

1. การอ่านคำพื้นฐานซึ่งเป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันเพิ่มอีกประมาณ 800 คำ รวมทั้งคำที่ใช้เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

2. การอ่านแจกลูกและสะกดคำในมาตราแม่ ก กา แม่กง กน กม เกย เกอว กก กค และแม่กบ ทั้งคำที่สะกดตรงตามมาตราตัวสะกดและคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด คำที่มีตัวการ์นต์ อักษรควบ อักษรนำ

3. การผันวรรณยุกต์ คำที่มีพยัญชนะต้น เป็นอักษรกลาง อักษรต่ำ อักษรสูง คำที่มีอักษรนำ

4. การอ่านและเข้าใจความหมายของคำในประโยคและข้อความ

5. การอ่านในใจ การจับใจความของเรื่องที่อ่าน โดยหาคำสำคัญ ตั้งคำถาม คาดคะเนเหตุการณ์ ใช้แผนภาพ โครงเรื่องหรือแผนภาพความคิด

6. การแสดงความรู้และความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

7. การนำความรู้และข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน

8. การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว และร้อยกรองถูกต้องตามอักขรวิธี และลักษณะคำประพันธ์ และการอ่านทำนองเสนาะ
9. การท่องจำบทอาขยานและบทประพันธ์ที่ประทับใจ
10. การเลือกอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ ทั้งประเภทความรู้และความบันเทิง
11. มารยาทการอ่านหนังสือ การถนอมรักษาหนังสือทั้งส่วนตนและส่วนรวม
12. การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและมีสุขลักษณะในการอ่านหนังสือ

สาระที่ 2 การเขียน

1. การเขียนคำในมาตราตัวสะกดต่าง ๆ คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตรา และคำที่มีตัวการ์นต์
2. การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด และการเขียนตามคำบอก
3. การเลือกใช้คำเขียนเป็นประโยคตรงตามความหมาย และเรียบเรียงเป็นเรื่องที่ยาวขึ้นการเขียนเป็นย่อหน้า ที่แสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ประสบการณ์ และจินตนาการ
4. การเขียนคำคล้องจองและแต่งคำประพันธ์อย่างง่าย ๆ
5. การใช้กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียนโดยการนำความรู้และประสบการณ์มาเรียบเรียงความคิดในการเขียน การตรวจทานและแก้ไข
6. การใช้เลขไทย
7. มารยาทการเขียน การเขียนอย่างเป็นระเบียบ สะอาด ลายมือสวยงาม อ่านง่าย การใช้ภาษาที่สุภาพ ไม่ขีดเขียนในที่ไม่สมควรและไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหาย ฯลฯ
8. การปลูกฝังนิสัยรักการเขียน ด้วยการจดบันทึกความรู้และประสบการณ์อย่างสม่ำเสมอ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

1. การเลือกฟัง เลือกดูสิ่งที่เป็นความรู้และความบันเทิง
2. การเข้าใจเนื้อเรื่อง การจับใจความจากถ้อยคำ น้ำเสียง และกิริยาท่าทางของผู้พูด การดูสิ่งที่เป็นความรู้ ความบันเทิง
3. การพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ฟัง สิ่งที่ถูก
4. การพูดยอมรับ และการปฏิเสธ โดยใช้ภาษาที่สุภาพ
5. การตั้งคำถามและการตอบคำถาม

6. การสนทนาแสดงความคิดเห็น การเล่าเรื่องที่ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์
7. การพูดออกเสียงชัดเจน ใช้ถ้อยคำเหมาะแก่เรื่อง ใช้ภาษาที่สุภาพ เหมาะสมแก่บุคคลและโอกาส
8. มารยาทการฟังและการดู การฟังและดูอย่างตั้งใจ โดยไม่รบกวนผู้อื่น

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

1. พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และการประสมคำ
2. หลักการอ่าน และเขียนสะกดคำ
3. ความหมายของคำ การเลือกใช้คำ และการเรียงลำดับคำในประโยคได้ถูกต้อง
4. การเรียบเรียงประโยคเป็นข้อความที่ยาวขึ้นตามลำดับความคิดและการ
เว้นวรรคตอน
5. การเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาถิ่นในการพูดและเขียนได้เหมาะสม
6. หลักการแต่งคำคล้องจองและคำประพันธ์
7. การใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียน การแสวงหาความรู้จาก
แหล่งการเรียนรู้และการทำงานร่วมกับผู้อื่น
8. การใช้ทักษะทางภาษาและเทคโนโลยีการสื่อสารด้านวิทยุ โทรทัศน์ วัสดุ
ทัศน์ ในการพัฒนาการเรียน

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

1. นิทาน เรื่องสั้นง่าย ๆ สารคดีสั้น ๆ บทความสั้น ๆ สำหรับเด็ก ปริศนาคำทาย บทร้องเล่นในท้องถิ่นและบทร้อยกรองประเภทให้ความรู้และความบันเทิงต่าง ๆ ที่เหมาะแก่วัยของเด็ก
  2. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ทำอย่างมีเหตุผล
  3. การนำข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตรจริง
- กล่าวโดยสรุป สาระการเรียนรู้ในแต่ละปี บางหัวข้ออาจซ้ำซ้อนกัน เนื่องจากมุ่งหวังให้ฝึกซ้ำเพื่อให้เกิดความชำนาญ แต่เนื้อหาที่นำมาให้เด็กเรียนแตกต่างกันไปตามลำดับความยากง่ายและซับซ้อนตามวัยของผู้เรียน

2. มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2545 : 17) มี ดังนี้

สาระที่ 1 : การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ

สาระที่ 3 : การฟัง การดู การพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท 4.2 สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพและความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จากมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยข้างต้น พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้เน้นทักษะที่มีความหลากหลายครอบคลุมความสารถผู้เรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดทักษะอันจำเป็นในการเรียนรู้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้กลุ่มสาระอื่น ๆ

3. การวัดผลและประเมินผลการเรียนภาษาไทย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดแนวทางการวัดผลและประเมินการเรียนรู้ภาษาไทย (คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย, 2545: 172 - 173) ไว้ ดังนี้

การวัดผล และประเมินการเรียนรู้ด้านภาษาเป็นงานที่ยาก ซึ่งต้องการความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพัฒนาทางภาษา ดังนั้น ผู้ปฏิบัติหน้าที่วัดผลการเรียนรู้ด้านภาษาจำเป็นต้องเข้าใจหลักการของการเรียนรู้ภาษา เพื่อเป็นพื้นฐานการดำเนินงาน ดังนี้

1. ทักษะทางภาษาทั้งการฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียน มีความสำคัญเท่า ๆ กันและทักษะเหล่านี้จะบูรณาการกัน ในการเรียนการสอนจะไม่แยกฝึกทักษะทีละอย่าง จะต้องฝึกทักษะไปพร้อม ๆ กัน และทักษะทางภาษาทักษะหนึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาอื่น ๆ ด้วย

2. ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางภาษาพร้อมกับการพัฒนาความคิด เพราะภาษาเป็นสื่อของความคิด ผู้ที่มีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษา มีประมวลคำมากจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดด้วย ขณะเดียวกันการเรียนภาษาจะเรียนร่วมกันกับผู้อื่น มีการติดต่อสื่อสาร ใช้ภาษาในการติดต่อกับเพื่อนกับครูจึงเป็นการฝึกทักษะทางสังคมด้วย เมื่อผู้เรียนได้ใช้ภาษาในสถานการณ์จริงทั้งในบริบททางวิชาการในห้องเรียนและในชุมชนจะทำให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาและได้ฝึกทักษะทางสังคมในสถานการณ์จริง

3. ผู้เรียนต้องเรียนรู้การใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนอย่างถูกต้องด้วยการฝึกการใช้ภาษา มิใช่เรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาแต่เพียงอย่างเดียว การเรียนภาษาจะต้องเรียนรู้ไวยากรณ์หรือหลักภาษา การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการฝึกฝนการเขียนและพัฒนาทักษะทางภาษาของตน

4. ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาเท่ากัน แต่การพัฒนาทางภาษาจะไม่เท่ากัน และวิธีการเรียนรู้จะต่างกัน

5. ภาษากับวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด หลักสูตรจะต้องให้ความสำคัญและให้ความเคารพและเห็นคุณค่าของเชื้อชาติ ทัศนคติภูมิหลังของภาษาและการใช้ภาษาถิ่นของผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาภาษาไทยของตน และพัฒนาความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับภาษาไทยและกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนภาษาไทยด้วยความสุข

6. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการสื่อสารและการแสวงหาความรู้ การเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จะใช้ภาษาในการวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การอภิปราย การเขียนรายงาน การเขียนโครงการ การตอบคำถาม การตอบข้อทดสอบ ดังนั้น ครูทุกคนไม่ว่าจะสอนวิชาใดก็ตามจะต้องใช้ภาษาที่เป็นแบบแผน เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน และต้องสอนการใช้ภาษาแก่ผู้เรียนด้วยเสมอ

จากการวัดผลและประเมินผลการเรียนภาษาไทยนั้นพบว่า ควรให้ความสำคัญกับทักษะทางภาษาทั้งการฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียน เท่า ๆ กันและนำทักษะเหล่านี้ไปบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การเรียนรู้ของผู้เรียน ไว้ ดังนี้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ถูกนำมาใช้ในการประเมินโดยทั่วไป ได้แก่ การสังเกต การตรวจงานหรือผลงาน การทดสอบความรู้ การตรวจสอบการปฏิบัติ และการแสดงออก อย่างไรก็ตาม มีการนำเสนอแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยพิจารณาจากเป้าประสงค์ของการประเมิน ที่เฉพาะเจาะจงในรายละเอียด เพื่อข้อมูลที่ได้จะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง ดังนี้

1. การให้ตอบแบบทดสอบ ทั้งในลักษณะที่เป็นแบบเลือกคำตอบ ได้แก่ ข้อสอบ แบบเลือกตอบ ถูก - ผิด จับคู่ และข้อสอบชนิดให้ผู้สอบสร้างคำตอบ ได้แก่ เติมคำในช่องว่าง คำตอบสั้น ๆ เป็นประโยค เป็นข้อความ แผนภูมิ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการนี้เหมาะกับการ วัดความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ ซึ่งมีข้อดีที่ใช้เวลาในการดำเนินการน้อย ง่าย และสะดวกต่อการนำไปใช้ให้ผลการประเมินที่ตรงไปตรงมา เนื่องจากมีเกณฑ์การประเมิน ชัดเจน แต่ไม่เหมาะกับการนำไปใช้กับผลการเรียนรู้ที่เป็นเจตคติ ค่านิยม

2. การดูจากผลงาน เช่น เรียงความ รายงานการวิจัย บันทึกประจำวัน รายงานการ ทดลองบทละคร บทร้อยกรอง แฟ้มผลงาน เป็นต้น ผลงานจะเป็นตัวแสดงให้เห็นการนำความรู้ และทักษะไปใช้ในการปฏิบัติงานของผู้เรียน จุดเด่นของการประเมินโดยดูจากผลงานนี้คือ จะ แสดงให้เห็นสิ่งที่ผู้เรียนสามารถทำได้ มีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ ประเมินตนเองได้เพื่อการปรับปรุงพัฒนาตนเองของผู้เรียน เพื่อนก็สามารถใช้เกณฑ์ในการ ประเมินผลงานของผู้เรียนได้เช่นกัน จุดอ่อนของการประเมินจากผลงาน คือ ต้องมีการกำหนด เกณฑ์การประเมินร่วมกัน ต้องใช้เวลาในการประเมินมาก รวมทั้งตัวแปรภายนอกอาจเข้ามามี อิทธิพลต่อการประเมินได้ง่าย

3. การปฏิบัติ โดยผู้สอนสามารถสังเกต การนำทักษะและความรู้ไปใช้ได้ โดยตรงในสถานการณ์ที่ปฏิบัติจริง วิธีการนี้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางในการประเมิน การ ปฏิบัติที่มีระเบียบ ข้อบังคับ เช่น การร้องเพลง ดนตรี พลศึกษา การไต่वाที่ การกล่าวสุนทรพจน์ ละครเวทีการประเมินโดยวิธีการนี้จะมีคุณค่ามาก หากผู้เรียนได้นำไปใช้ในการประเมินตนเองเพื่อ สร้างแรงจูงใจในการปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ในกระบวนการประเมินจะมีเครื่องมือ

ประกอบการดำเนินการ คือ แบบสำรวจรายการ มาตรฐานประมาณค่า และเกณฑ์การให้ระดับคะแนน (scoring rubric)

4. คู่มือกระบวนการ วิธีการนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ กระบวนการคิดของผู้เรียนมากกว่าที่จะดูผลงานหรือการปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจกระบวนการคิดที่ผู้เรียนใช้ วิธีการที่ครูผู้สอนใช้อยู่เป็นประจำในกระบวนการเรียนการสอน คือ การให้ผู้เรียนคิดดัง ๆ การตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ โดยครูจะเป็นผู้สังเกตวิธีการคิดของผู้เรียน วิธีการเช่นนี้เป็นกระบวนการที่จะให้ข้อมูลเพื่อการวินิจฉัย และเป็นข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องซึ่งเหมาะกับการประเมินพัฒนาการด้านคุณธรรม จริยธรรม และลักษณะนิสัย

จากแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผลการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาพิจารณากำหนดแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล ทักษะทางภาษาได้โดยการสังเกตผ่านพฤติกรรมการปฏิบัติต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่น การเล่าเรื่อง การให้คำชี้แจง การเล่าประสบการณ์ การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ การมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มหรือบุคคล หากผลการเรียนรู้ที่ต้องการจากการเรียน คือ ความรู้ ความคิดเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษา การใช้ภาษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินที่เหมาะสม คือ การใช้ข้อสอบ ซึ่งอาจเป็นแบบเลือกตอบหรือให้สร้างคำตอบ

จิตวิทยาการสอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษา

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษานั้น ครูภาษาไทยสามารถจะจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ และมีพัฒนาการทางภาษาได้จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องอาศัยหลักจิตวิทยามาเป็นพื้นฐานเพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนให้มากที่สุด และสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพโดยหลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนการสอนประกอบดังที่กรณิการ์ พวงเกษม (2535 : 35 - 38) สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (2522 : 52 - 62) ได้กล่าวถึงหลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยไว้ดังต่อไปนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference)

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมากกว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจทางภาษาแตกต่างกัน และการใช้ภาษาของเด็กก็แตกต่างกัน

นอกจากนี้แล้วสภาพแวดล้อมของเด็กก็มีส่วนสำคัญยิ่งต่อการเรียนภาษาเพราะเด็กบางคนเติบโตมาในกลุ่มที่มีได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการดำรงชีวิตประจำวัน หรือเด็กบางกลุ่มใช้ภาษาถิ่นเป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน การสอนภาษาไทยควรจะได้มีการทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนสอนด้วย เด็กคนใดมีความสามารถสูงก็สนับสนุนให้ได้มีทักษะสูงยิ่งขึ้นไป อีกเด็กคนใดมีความสามารถทางภาษาคำก็พยายามสอนซ่อมเสริมให้เป็นพิเศษ การสอนโดยแบ่งกลุ่มคละเด็กเก่งกับเด็กอ่อนไว้ด้วยกันจะทำให้เด็กเก่งได้ช่วยเหลือเด็กอ่อน ได้ดูแบบอย่างเด็กเก่ง และครูไม่ควรคาดหวังที่จะให้เด็กทุกคนทำได้เหมือนกันหมด แต่พยายามที่จะจัดระบบการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เกิดความเจริญงอกงามมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และสร้างสถานการณ์ให้เด็กทุกคนมีความรู้สึกว่าคุณเองประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาไทย

2. ความพร้อม

ความพร้อม คือสภาพการเจริญเติบโตของร่างกาย ความรู้สึกพื้นฐาน และความสนใจที่จะรับรู้สิ่งที่ครูได้สอนให้ ซึ่งองค์ประกอบของความพร้อมของเด็กมีหลายประการ ได้แก่

2.1 วุฒิภาวะ (Maturation) หมายถึง ความพร้อมที่รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ตามอายุของเขา เด็กยิ่งมีอายุมากขึ้น ความพร้อมที่จะรับรู้ก็มากขึ้น

2.2 ประสบการณ์เดิม (Experience) หมายถึง ประสบการณ์ที่เด็กมีอยู่ก่อนที่จะรับรู้สิ่งที่ครูสอนให้ใหม่ ถ้าประสบการณ์เดิมเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ใหม่ที่ครูสอนให้ เด็กจะรับรู้ประสบการณ์ใหม่ได้รวดเร็ว

2.3 ความสัมพันธ์ของบทเรียนกับตัวเด็ก หมายถึง จัดบทเรียนที่มีธรรมชาติสัมพันธ์กับความสนใจของเด็ก เด็กจะรับรู้ได้รวดเร็วขึ้น

2.3 กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)

การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งมีผลมาจากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์ที่มีผลต่อความเจริญงอกงามของบุคคล ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาบุคคลจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ เมื่อผู้เรียนเรียนรู้แล้วความรู้จะคงทนถาวร ไม่มีการลืม และในบางกรณีก็สามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่นได้ การสอนภาษาไทยบางเรื่องเนื้อหาซ้ำซาก นักเรียนจะเรียนซ้ำแล้วซ้ำเล่าตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนปลายจนจบอุดมศึกษาแต่ก็จำไม่ได้หรือจำได้ก็เพียงสอบเท่านั้น เมื่อผ่านการสอนผ่านไปแล้วก็ลืมหมด ทั้งนี้เพราะนักเรียนไม่ได้เรียนจนถึงขั้นการเรียนรู้ ครูภาษาไทยจึงควรจัดสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง ความรู้จะได้คงทนถาวร ไม่เสียเวลาเรียน

เปล่าตัวอย่างเช่น การสอนหลักภาษาเรื่องคำนาม แทนที่ครูจะบอกคำจำกัดความและยกตัวอย่างเพียงหนึ่งหรือสองคำ ก็ให้นักเรียนยกตัวอย่างมาก ๆ แล้วช่วยกันพิจารณาโดยใช้เหตุผลและสรุปคำจำกัดความเอง เป็นการสอนแบบอุปมาน(inductive method) นักเรียนได้ลงมือยกตัวอย่างเอง ไตร่ตรอง คิดเหตุผลและสรุปเป็นคำจำกัดความเอง ตัวอย่างก็มีมาก ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ย่างแท้จริง เมื่อเกิดการเรียนรู้แล้วก็จะไม่ลืมสิ่งที่ได้เรียนไปแล้ว

3. การเรียนรู้ที่มีเป้าหมาย (Purpose of Learning)

การตั้งเป้าหมายของครูก่อนสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อจะได้ดำเนินการสอนให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายที่วางไว้ เป็นการกระตุ้นความสนใจในบทเรียนให้มากขึ้น เมื่อนักเรียนรู้ว่าจุดหมายของการเรียนคืออะไร เรียนแล้วจะได้สาระประโยชน์อย่างไร ดังนั้นครูผู้สอนตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมไว้ในบทเรียน วิธีที่ดีที่สุดอีกประการหนึ่งคือ ให้นักเรียนช่วยกันตั้งเป้าหมายในการเรียนแต่ละเรื่องไว้หรือให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการตั้งจุดมุ่งหมายของบทเรียน และวางแผนการเรียนรู้อบรมกับครู สิ่งเหล่านี้จะทำให้นักเรียนเกิดความร่วมมือร่วมใจในการเรียน ทั้งนี้เพราะเป็นความต้องการและเป็นการวางแผนของเขาเอง

4. การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing)

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ นักเรียนจะมีความคล่องแคล่วชำนาญในทักษะภาษา ก็เพราะได้ลงมือกระทำเอง การได้ทำกิจกรรมเองจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ เพราะมีประสบการณ์ตรง การเรียนภาษาไทยโดยมีครูเป็นผู้บรรยายโดยไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือกระทำหรือมีโอกาสกระทำเองน้อยมาก นักเรียนจะได้รับประโยชน์จากการเรียนน้อยที่สุด

5. การเรียนโดยการฝึกฝน (Law of Exercise)

การฝึกหัดบ่อย ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งนักจิตวิทยาชื่อธอร์นไคค์ (Thorndike) กล่าวว่าไว้ว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีต่อเมื่อได้มีการฝึกฝนหรือการกระทำซ้ำภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ โดยลักษณะวิชาแล้ว ผู้เรียนจะมีทักษะทางภาษาดี มีความรู้ความเข้าใจ และเกิดทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย ก็ต่อเมื่อได้ฝึกฝน ได้ทำแบบฝึกหัด การได้ใช้ภาษามากเท่าใดก็จะช่วยให้มีทักษะดีมากขึ้นเท่านั้น

6. กฎแห่งผล (Law of Effect)

ธอร์นไคค์ (Thorndike) ได้กล่าวไว้ว่า ผลแห่งปฏิบัติการตอบสนองใดเป็นที่พอใจ บุคคลย่อมกระทำกิจกรรมนั้นซ้ำอีก แต่ผลจากปฏิบัติการใดที่ไม่เป็นที่พอใจ บุคคลจะหลีกเลี่ยงไม่ทำ

ปฏิกิริยานั้นซ้ำอีก หากเชื่อตามทฤษฎีข้อนี้การเบี่ยงเบนในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนส่วนใหญ่ย่อมเกิดจากวิธีสอน และการจัดกิจกรรมไม่สบบอารมณ์ของผู้เรียนนั่นคือ เด็กไม่พอใจเรียนภาษาไทย ทำให้เกิดข้อบกพร่องขึ้น ทางแก้อย่างหนึ่งคือการตรวจผลงานของนักเรียน ให้นักเรียนได้รู้ผลการกระทำของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพราะนักเรียนย่อมต้องการทราบผลการทำงานหรือผลการเรียนของตนเองว่าเป็นอย่างไร เป็นที่พอใจของตนหรือของครูหรือไม่ เพราะฉะนั้นเมื่อมีงานหรือแบบฝึกหัดให้นักเรียนทำ ครูควรรีบตรวจและและส่งคืนโดยเร็ว การเขียนติชมก็ควรระมัดระวังการใช้ถ้อยคำ ควรชมส่วนที่นักเรียนทำได้ดีเสียก่อนแล้วจึงติ การติก็ควรเป็นการตีเพื่อก่อ มีการเสนอแนะลงไปด้วย นักเรียนจะได้ทราบว่าจุดเด่นของตนคือส่วนไหน และมีส่วนใดที่ควรแก้ไขบ้าง การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการติชมหรือประเมินผลการกระทำของเพื่อนในชั้นเดียวกันก็เป็นสิ่งที่พึงกระทำ เช่นในด้านการพูดหรือการออกเสียง หากมีเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้วให้นักเรียนช่วยกันประเมินผลการพูดหรือการอ่านของเพื่อนก็จะทำให้ผู้พูดหรือผู้อ่านได้รับการติชมรวดเร็วขึ้น เขาจะได้หาทางแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อจะได้ปรับปรุงการพูดหรือการอ่านของเขาให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

7. กฎของการใช้และไม่ใช้ (Law of Use and Disuse)

การเรียนรู้จะเกิดผลดีก็ต่อเมื่อนำความรู้ที่ไปใช้ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะต้องมีการใช้และฝึกฝนอยู่เสมอจึงจะมีความคล่องแคล่วชำนาญในการใช้ภาษา ถ้าฝึกฝนไว้ดีแล้วแต่โอกาสที่จะใช้ไม่มีไม่ซ้ำก็ลืม ในการจัดการเรียนการสอนครูควรให้โอกาสนักเรียนฝึกฝนบ่อย ๆ เพราะเมื่อนักเรียนฝึกฝนได้บ่อยจะเกิดความคล่องแคล่วหรือเกิดทักษะ เช่น ให้นักเรียนฝึกพูดข้อความสั้น ๆ บ่อย ๆ นักเรียนจะเป็นคนที่กล้าพูดและพูดให้ผู้อื่นฟังรู้เรื่อง

8. กฎแห่งแรงจูงใจ (Law of Motivation)

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่นักเรียนรวมทั้งผู้ปกครองให้ความสำคัญหรือความสนใจน้อยมาก เพราะต่างก็คิดว่าภาษาไทยเป็นภาษาของเราเอง ใช้เป็นประจำและรู้เรื่องอยู่แล้ว จึงไม่มีใครให้ความสนใจกับภาษาไทยมากนัก ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งเร้า เพื่อจูงใจให้นักเรียนสนใจเรียนและมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยโดยอาศัยแรงจูงใจ ซึ่งแรงจูงใจมี 2 ประเภทคือ

8.1 แรงจูงใจภายนอก (extrinsic motivation) คือแรงจูงใจที่เกิดจากสิ่งเร้าภายนอกที่ครูจัดขึ้น เช่น การสร้างบรรยากาศ การนำเข้าสู่บทเรียน สื่อการเรียน การจัดกิจกรรม และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจสนุกสนานเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียน นอกจากนี้บุคลิกภาพ

ของครูก็นับเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างบรรยากาศที่สำคัญ ครูภาษาไทยควรมีหน้าตาขี้มยิ้มแจ่มใส ทำทางกระตือรือร้น กระฉับกระเฉงเป็นกันเอง ใจกว้าง พร้อมทั้งจะตอบคำถาม และยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน บรรยากาศอันเกิดจากบุคลิกภาพของครูนี้เป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนภาษาไทยสัมฤทธิ์ผล

8.2 แรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation) คือแรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตัวของผู้เรียนเองเป็นความกระตือรือร้น ความใคร่รู้ใคร่เรียน ความรู้สึกอยากร่วมทำกิจกรรม อยากเสาะแสวงหาความรู้ซึ่งเกิดขึ้นเอง ส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นเนื่องจากผลของแรงจูงใจภายในคือหลังจากที่นักเรียนรู้สึกสนุกสนานในการเรียนภาษาไทยแล้ว ก็ใคร่ที่จะทำกิจกรรมเอง อยากศึกษาหาความรู้เอง

9. การเสริมกำลังใจ (Reinforcement)

การเสริมกำลังใจเป็นการทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจที่ตนทำอะไรถูกต้องเหมาะสมแล้วได้รับคำชมเชย การเสริมกำลังใจจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ นักจิตวิทยาเสนอแนะว่า การเสริมกำลังใจในทางบวกจะเป็นสื่อช่วยให้นักเรียนทราบว่า สิ่งที่ตนแสดงออกไปนั้นถูกต้อง เมื่อเด็กทราบว่าตนทำได้อีกก็จะเกิดความภาคภูมิใจ และพยายามทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น โดยหวังว่าจะได้รับการยกย่องชมเชยอีกในกรณีที่เด็กทำผิดพลาด ครูก็ไม่ควรแสดงกิริยาอาการหรือใช้คำพูดที่กระทบกระเทือนใจ อาจใช้คำพูดทำนองว่า ขอบใจมาก เป็นคำตอบที่น่าสนใจ แต่ยังไม่ถูกต้องทีเดียวนัก ลองหาคำตอบใหม่ซี เป็นต้น คือแม้ว่าเด็กจะตอบไม่ตรงจุดก็เสริมกำลังใจและหาทางให้นักเรียนลองหาคำตอบใหม่เป็นการเสริมกำลังใจเช่นเดียวกัน การเสริมกำลังใจในทางบวกจะช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ยังส่งเสริมให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้นอีกด้วยด้วยการเสริมกำลังใจนั้นอาจทำได้โดยการพูดคุย ยกย่องชมเชย การให้รางวัล การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และการสนับสนุนให้ทำเมื่อทราบว่านักเรียนมีความสามารถ

สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้เกิดประสิทธิภาพ จำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องอาศัยหลักจิตวิทยาในการศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนได้มากที่สุด ซึ่งหลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงได้แก่ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความพร้อมของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ เป้าหมายของการเรียนรู้ การเรียนรู้โดยการกระทำ การเรียน โดยการฝึกฝน กฎแห่งผล กฎของการใช้และไม่ได้ใช้ กฎแห่งแรงจูงใจ และการเสริมกำลังใจ เป็นต้น

การอ่าน

1. ความหมายของการอ่าน

การอ่าน เป็นทักษะที่สำคัญในการสอนภาษาไทย เป็นความสามารถของมนุษย์ที่เข้าใจ การสื่อความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ เข้าใจในเนื้อเรื่อง และแนวความคิดจากสิ่งที่อ่าน ดังนั้น จึงได้มี นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การอ่าน ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

การอ่าน “การอ่าน คือ ว่าตามตัวหนังสือ, ถ้าวอกเสียงด้วย เรียกว่า อ่านออกเสียง, ถ้า ไม่ต้องออกเสียง เรียกว่า อ่านในใจ, สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ เช่น อ่านสีหน้า อ่านริมฝีปาก อ่านใจ ดีความ เช่น อ่านรหัส อ่านลายแทง, ถัด, นับ (ไทยเดิม)” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546: 1364)

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 1) กล่าวว่า การอ่าน คือ ความเข้าใจสัญลักษณ์ เครื่องหมาย รูปภาพ ตัวอักษร คำและข้อความที่พิมพ์หรือเขียนขึ้นมา

เจือจันทร์ ไหวพริบ (2542: 80) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง การรู้จักคำ การสะกดคำ การรู้ความหมายของคำแต่ละคำ ตลอดจนทราบถึงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ประสบการณ์ที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อถึงผู้อ่าน ดังนั้น ผู้อ่านต้องรู้ว่าอ่านอะไร อ่านทำไม และอ่านอย่างไร เป็นการจับใจความในการอ่าน เมื่อผู้อ่านสามารถจับใจความที่อ่านแล้ว ผู้อ่านจะเกิด ภาพความเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน และรับรู้ความคิดของผู้เขียนที่สื่อออกมาได้ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ ประโยชน์ได้

สนิท ตั้งทวี (2538: 92) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง การมองดู ตัวอักษรแล้วถ่ายทอดความหมายจากตัวอักษรมาเป็นความคิด จากนั้นจึงนำความรู้ ความคิด หรือสิ่งที่ ได้จากการอ่านไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เมื่อถึงเวลาอันควร

จากความหมายของการอ่านตามที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่า การอ่านมิใช่แต่เพียง การออกเสียงตามตัวอักษรอย่างเดียว การอ่านเป็นกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร โดยใช้สัญลักษณ์เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอด อัน จะนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่าน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมาย ซึ่งต้องอาศัย พื้นฐานประสบการณ์เดิมของผู้อ่านที่มีอยู่เป็นเครื่องช่วยพิจารณาตัดสินใจ และนำความรู้ความคิด นั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

2. ความสำคัญของการอ่าน

นักวิชาการ ได้อธิบายถึงความสำคัญของการอ่าน ไว้ ดังนี้

เบญจมาศ กาลาศรี (2545: 15 - 16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านมีความสำคัญในการดำเนินชีวิต เพราะการอ่านเป็นวิธีการที่สำคัญในการแสวงหาความรู้สรรพวิทยาต่าง ๆ การอ่านจะช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้อ่านให้สูงขึ้น ถือได้ว่าการอ่านเป็นหัวใจของการจัดกิจกรรมทั้งหลาย ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545: 41) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่าน ไว้ ดังนี้

การอ่าน เป็นสิ่งสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งในชีวิตของคนเรา เพราะเราอาจหาได้ทั้งความรู้และความบันเทิงได้ทุกเมื่อจากการอ่าน ในการสอนอ่านนั้นทางโรงเรียนควรให้มีทั้งอ่านในใจและอ่านออกเสียง เวลาสำหรับฝึกอ่านในใจควรมีมากกว่าฝึกรับออกเสียง เพราะการอ่านในใจใช้ในชีวิตประจำวันมากกว่าการอ่านออกเสียง จุดหมายปลายทางของการฝึกทักษะการอ่าน คือ ให้นักเรียนสามารถอ่านหนังสือเข้าใจได้เอง เพื่อจะได้สามารถใช้อ่านเป็นเครื่องมือหาความรู้และความบันเทิงนอกเวลาเรียนได้ ส่วนการอ่านออกเสียงนั้นเป็นการอ่านเพื่อผู้อื่น ผู้อ่านต้องคำนึงถึงผู้ฟังด้วยในขณะที่อ่าน คือ คำนึงถึงพื้นความรู้ สติปัญญา ความสามารถ ตลอดจนความต้องการของผู้ฟัง และประโยชน์อันผู้ฟังคาดว่าจะได้รับ ผู้ที่อ่านออกเสียงได้ดีที่สุด คือ ผู้ที่สามารถทำให้ผู้ฟัง ฟังได้สะดวกที่สุด

ชัยฤกษ์ลักษณ์ ปีสานานนท์ (2540: 8) สรุปว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญและมีคุณค่าต่อบุคคล เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้บุคคลมีความรู้ มีความสามารถทั้งในด้านการศึกษาและดำรงชีวิตอยู่ในสังคม กล่าวคือ นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง ย่อมจะต้องเป็นคนที่มีความสามารถในการอ่านจับใจความและการตีความ การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านและสามารถแยกข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ และบุคคลที่มีความสามารถดังกล่าว สามารถปรับตัวและมีชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้อย่างปกติสุข

กล่าวโดยสรุป การอ่านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ช่วยให้ผู้บุคคลพัฒนาตนให้มีชีวิตที่สมบูรณ์และมีความสุข เกิดความเจริญงอกงามทางด้านสติปัญญา สามารถติดตามความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต และส่งผลในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

3. วิธีการสอนอ่าน

คู่มือครูการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กรมวิชาการ, 2546: 11) ให้คำแนะนำการสอนอ่านในระดับประถมศึกษา ไว้ ดังนี้

การสอนภาษาไทยได้มีการพัฒนาแนวการสอนหลายวิธีด้วยกัน เพื่อที่จะให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้อย่างรวดเร็ว โดยคำนึงถึงจิตวิทยาการเรียนการสอนทางภาษาและวัยของเด็ก การสอนบางวิธีก็ใช้การสอนอ่านเป็นคำ เป็นประโยคเพื่อเน้นความเข้าใจการอ่าน บางวิธีก็เน้นการสอนอ่านโดยการสะกดคำและแจกลูก เพื่อให้ นำหลักการสะกดคำไปอ่านคำใหม่ได้ถูกต้อง การสอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และประถมศึกษาปีที่ 2 มีหลายวิธี ดังนี้

3.1 การสอนภาษาไทยโดยใช้ประสบการณ์ทางภาษา การสอนวิธีนี้เป็นลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์ทางภาษาให้แก่เด็ก ให้เด็กได้คิด ฟัง พูด อ่าน และเขียนเป็นหลัก การสอนอ่านโดยใช้ประสบการณ์ทางภาษานี้จะสัมพันธ์กับการพูด ฟัง และเขียน

3.2 การสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือแบบเรียน การสอนวิธีนี้เป็นการสอนโดยยึดหนังสือเรียนเป็นหลัก ซึ่งได้จัดลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของบทเรียนไว้แล้ว บทเรียนแต่ละบทเน้นการอ่าน การสะกดคำ และการใช้ภาษา คำที่อยู่ในเนื้อหาเป็นคำคุ้นตาที่เด็กรู้จักและเป็นคำพื้นฐานที่เด็กจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน การสอนจะให้เด็กอ่านเป็นคำและเป็นประโยค รูปภาพประกอบเพื่อให้รู้ความหมาย และจำคำได้ จากนั้นจึงสอนสะกดคำเพื่อให้เป็นทวนใจไปสู่การอ่านคำใหม่ได้ด้วยตนเอง และสอนเนื้อหาทางหลักภาษาเพื่อให้ใช้ภาษาได้ถูกต้อง

3.3 การสอนภาษาไทยโดยใช้วิธีการทางหลักภาษา เป็นการสอนสะกดคำ แจกลูก ผันอักษร โดยจะเริ่มจากการให้เด็กรู้จักเสียงของพยัญชนะ สระ และจํารูปพยัญชนะ สระ ให้ได้เสียก่อน จึงจะนำมาสะกดคำ และแจกลูก

การสะกดคำ หมายถึง การออกเสียงตามพยัญชนะและสระที่ประสมกันเป็นคำ เช่น กอ-อา-งอ-กวาง หรือ จะสะกดทีละชั้น เช่น กอ-อา-กา-กา-งอ-กวาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนจะถนัด

การแจกลูก หมายถึง การออกเสียงคำที่ประสมด้วยเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด โดยมีเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงหลักแล้วเปลี่ยนเสียงสระไปตามลำดับ หรือเปลี่ยนเสียงตัวสะกดไปที่ละมาตรา เช่น กะ กา กิ กี , กง กัง กวาง กิง, ก้น กาน กิน กีน หรือการออกเสียงคำที่ประสมด้วยพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด โดยมีเสียงสระเป็นหลักแล้วเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้น หรือเสียงตัวสะกด เช่น ดั่ง จัง บัง ปัง , ริน ริม ริก ริป

การสอนโดยวิธีการทางหลักภาษานี้ ควรเริ่มจากการสะกดคำ และแจกลูกปากเปล่าจนคล่องเสียก่อนแล้วจึงให้สังเกตรูปคำและเขียนคำพร้อมกับสะกดคำไปด้วยจะช่วยให้เด็กอ่านและเขียนได้อย่างถูกต้อง

3.4 การสอนภาษาไทยโดยอ่านหนังสือเป็นรายบุคคล การสอนวิธีนี้จะช่วยให้นักเรียนรักการอ่านหนังสือ การสอนจะแตกต่างจาก 3 แนวทางแรก โดยเริ่มจากการเลือกหนังสือ ตั้งจุดหมายและการวางแผนงาน การปฏิบัติ การทำกิจกรรมหลังการอ่าน และเสนอผลงานและประเมินผลงาน

กล่าวโดยสรุป การอ่านและการสอนอ่าน ต้องพิจารณาถึงความสำคัญของการอ่าน และวิธีการสอนอ่านให้เหมาะสมกับเด็กในแต่ละช่วงชั้น

การอ่านสะกดคำ

1. ความหมายของการอ่านสะกดคำ

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ของนักเรียน และคุณภาพการอ่านของนักเรียนย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านสะกดคำ ไว้ดังนี้

บันลือ พฤษะวัน (2538: 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านสะกดคำไว้ว่า

1. การอ่าน เป็นการเปล่งเสียงออกมาเป็นคำพูด โดยการผสมผสานเสียงเพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด
2. การอ่าน เป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำหรือเป็นประโยค ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อสารโดยการอ่าน
3. การอ่าน เป็นการสื่อความหมายที่ถ่ายทอดความคิด ความรู้ จากผู้เขียนถึงผู้อ่าน
4. การอ่านเป็นการพัฒนาความคิด โดยที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน เช่น ใช้การสังเกต จำรูปคำ

วรรณิ โสมประยูร (2537: 121) กล่าวว่า การอ่าน เป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องการใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้น ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

นภดล จันทรเพ็ญ (2539: 73) กล่าวว่า การอ่าน เป็นกระบวนการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ออกมาเป็นถ้อยคำหรือความคิดของตนเองแล้วผู้อ่านก็นำความคิด ความเข้าใจที่ได้จากการอ่านนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์

เดือนใจ กรุ่นกระโทก (2543: 15) กล่าวว่า การอ่าน เป็นกระบวนการแปลความหมายของตัวอักษร เป็นความคิดโดยอาศัยประสบการณ์เดิม แล้วนำความคิดไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

จากความหมายของการอ่านดังกล่าว สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการคิดเกิด ความเข้าใจและถ่ายทอดออกมาเป็นถ้อยคำที่มีความหมายสื่อให้ตรงกันระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน

2. ความสำคัญของการอ่านสะกดคำ

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการ แสวงหาความรู้ในทักษะ วิชา ด้านอื่น ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป

นักการศึกษา ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

บันลือ พฤษะวัน (2538: 10 – 11) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า

1. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้
2. นักเรียนที่อ่านเป็นย่อมได้รับการยอมรับสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมได้ อย่างมั่นใจ
3. การอ่านได้ อ่านเป็น เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ เพิ่มเติม ได้อย่างกว้างขวาง
4. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพของผู้เรียนในอนาคต
5. การอ่านมีความจำเป็นต่อการเป็นพลเมืองดีในการรับรู้ข่าวสาร เหตุการณ์บ้านเมือง
6. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์ ตัดสินใจในการเลือกตัวแทนใน ด้านการเมือง การปกครอง
7. การอ่านนับเป็นกิจกรรมสำคัญในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้รับความ เพลิดเพลินและพัฒนาด้านจิตใจอีกด้วย
8. การอ่านช่วยให้ผู้เรียนทราบและสามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของสังคม พัฒนาตนเองและอาชีพของตนได้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2543: 1) กล่าวว่า การอ่าน เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการ แสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน

จากความสำคัญของการอ่านดังกล่าว สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เพราะเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ในด้านอื่น ๆ ต่อไปและสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิต ให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. จุดมุ่งหมายในการอ่านสะกดคำ

การอ่านของแต่ละบุคคล แต่ละวัย และแต่ละอาชีพ ย่อมจะมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอแนะจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้หลายประการ ดังนี้
เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2533: 21) กล่าวไว้ว่า การอ่านโดยทั่ว ๆ ไปมีจุดมุ่งหมายหลัก 3 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อบันเทิง
2. อ่านเพื่อรู้และเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (เพื่อทำเป็น)
3. อ่านเพื่อศึกษาและค้นคว้า (เพื่อคิดเป็น)

สนิท ตั้งทวี (2538: 4) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

1. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ โดยละเอียดหรือโดยย่อ
2. อ่านเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น
3. อ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า
4. อ่านเพื่อต้องการทราบข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง
5. อ่านเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับในวงสังคม
6. อ่านเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน

เดือนใจ กรุขระโทก (2543: 18) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ว่าการอ่านหนังสือทุกครั้ง ผู้อ่านควรกำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่าน เช่น อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ อ่านเพื่อความสนุกสนาน หรืออ่านเพื่อต้องการอยากรู้

จากจุดมุ่งหมายการอ่านที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การอ่านของแต่ละคนมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อสนองความต้องการของตนเอง เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และอ่านเพื่อให้มีความรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์และการดำรงชีวิตในปัจจุบัน

4. การสอนอ่านสะกดคำ

ดารณี อุทัยรัตนกิจ (2538: 33) กล่าวว่า จากสภาพปัญหา ลักษณะภาวะบกพร่องในด้านการอ่านของนักเรียน การสร้างหลักสูตรเฉพาะให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนจึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำ การปรับโปรแกรมการอ่านในชีวิตประจำวันของนักเรียนทำได้โดยครูคอยให้กำลังใจไปจนถึงการปรับวิธีการสอนใช้เทคนิควิธีการสอนอ่านที่เหมาะสมกับแบบการคิดหรือแบบการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน

บันลือ พลฤกษ์วัน (2538: 12 – 17) ได้กล่าวไว้ว่าในการสอนอ่านจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจมิติหรือขอบข่ายในการสอนอ่าน ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการเรียนการ

สอนเช่น ต้องเข้าใจถึงธรรมชาติที่มาของตัวอักษร ที่มาของวิธีสอนและวิธีเรียนอ่านของนักเรียน เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่าควรจะสอนอ่านด้วยวิธีใดจึงจะส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

จากทฤษฎีและหลักการข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการที่จะสอนอ่านให้ได้ตามวัตถุประสงค์นั้น จะต้องศึกษาและเข้าใจในธรรมชาติของภาษา ธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียน และหลักการวิธีการสอนให้สอดคล้องกัน การจะเลือกใช้วิธีการสอนแบบใด จึงขึ้นอยู่กับ ลักษณะปัญหา ความบกพร่อง จุดที่ต้องการแก้ไขหรือพัฒนาในตัวนักเรียน เพราะวิธีการสอนในแต่ละวิธีจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามระดับการเรียนรู้หรือจุดมุ่งหมายของการสอน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน มีปัญหาในการอ่านสะกดคำ ทำให้นักเรียนอ่านไม่ได้ อ่านไม่ออก

5. การเรียนรู้ในการอ่านสะกดคำ

ประเทิน มหาจันทร์ (2533: 169) กล่าวถึงการเรียนรู้การอ่านสะกดคำและคำศัพท์ว่า ควรต้องทราบความหมายของคำเสียก่อน ความหมายของคำแบ่งไว้ 3 อย่าง คือ

1. ความหมายที่แทนรูปเป็นความหมายของสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น วัตถุสิ่งของ คนสัตว์ ฯลฯ ซึ่งมีตัวตนและเห็นได้
2. ความหมายที่แทนนามธรรม เป็นความหมายที่แทนนามธรรม ความรู้สึก ความคิด ซึ่งไม่เกี่ยวกับรูปธรรม
3. ความหมายของคำที่มีบริบทหรือตำแหน่งเป็นตัวบังคับคำประเภทนี้อยู่คำเดียวโดด ๆ จะบอกความหมายไม่ได้จนกว่าจะนำเข้าประโยคจึงจะทราบความที่แท้จริง

ในการเรียนรู้คำที่มีความแตกต่างตามระดับความยากง่ายของคำ คำที่ง่ายแก่การเข้าใจทั้งในด้านการเขียน ตลอดจนความหมายย่อมเรียนรู้ได้ง่ายกว่าคำที่เขียนยาก มีความซับซ้อน ทั้งยังมีความหมายที่ลึกซึ้ง คำต่าง ๆ ที่นักเรียน เรียนรู้ได้ง่ายนั้นเป็นคำที่นักเรียนคุ้นเคยมีประสบการณ์กับคำนั้น ๆ

การเรียนรู้คำศัพท์ การจำรูปคำมีความจำเป็นอย่างมาก เพราะจะนำไปสู่การอ่านได้เร็วขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ในการจดจำคำ นักเรียนจะจดจำคำควบคู่ไปกับเสียงของคำตลอดจน ความคุ้นเคยความหมาย การจดจำคำของนักเรียน

กิจกรรมเสริมหลักสูตร

1. ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

คำว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการเรียกชื่อแตกต่างกันทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เช่น กิจกรรมนอกหลักสูตร (Extra Class Activities) กิจกรรมพัฒนาการ (Developmental Activities) กิจกรรมนักเรียน (Student Activities) กิจกรรมนอกห้องเรียน (Out of Class Activities) ถึงแม้ว่าจะเรียกชื่อแตกต่างกันก็ตาม แต่ความหมายและจุดมุ่งหมายของกิจกรรมดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในที่นี้จะใช้คำว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตร (Co - Curricular Activities) ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่าน กล่าวถึงความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ดังนี้

ชูศักดิ์ วรณกุล (2538: 5) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรสรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น นอกเหนือจากการเรียนการสอน ตามปกติ ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของนักเรียนแต่ละคน โดยมุ่งเน้น และสนับสนุนให้นักเรียนได้ประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตและปรับตัว ให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข อันจะทำให้ให้นักเรียนมีพัฒนาการในทุก ๆ ด้านอย่างสมบูรณ์

สุมนา ระบอบ (2540: 4) กล่าวถึงกิจกรรมเสริมหลักสูตรสรุปได้ว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นนอกเหนือไปจากกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างขวางขึ้น กิจกรรมเสริมหลักสูตรจัดขึ้นและดำเนินการโดยนักเรียน และสถานศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล โดยไม่มีคะแนนที่จะทำให้นักเรียนสอบได้หรือตก

ใจจริง บุญเรืองรอด (2541: 2) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่นักเรียนและ/หรือโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อความบันเทิงเสริมความรู้ ความสนใจ ความสามารถโดยไม่คิดหน่วยกิต

สุพิน บุญชูวงศ์ (2542: 5) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นเครื่องมือ ชนิดหนึ่งที่ช่วยเชื่อมโยงกิจกรรมการสอนปกติหลาย ๆ กิจกรรมเข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการหลาย ๆ ด้าน เพื่อสนองความสนใจ ความสามารถและความถนัด โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการด้วยความสมัครใจ

ไพฑูรย์ ธิรโพธิ์ (2543: 5) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น โดยความสมัครใจของนักเรียนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เพื่อมุ่งส่งเสริมทั้งด้านวิชาการ ความสามารถพิเศษ ตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน ตลอดจนความบันเทิงหรือนันทนาการเพื่อให้นักเรียน นักศึกษาได้พัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย

และทักษะพิสัย โดยมุ่งเน้นและสนับสนุนให้นักเรียนได้ประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อเสริมประสบการณ์ชีวิต ทำงานร่วมกัน ปรับตัวเองเข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2545: 15) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง การกระทำเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียนตามปกติของชั้นเรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเองและมีครูเป็นผู้ดูแลให้คำแนะนำปรึกษาเป็นไปเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ในการเรียนตามหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น สนองความสนใจและความถนัด พัฒนาความสามารถพิเศษ ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ ช่วยฝึกอุปนิสัยของผู้เรียนให้เหมาะสมกับอุดมการณ์ประชาธิปไตยและให้มีประสบการณ์อันนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง

จากความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นักการศึกษากล่าวไว้ข้างต้น พอสรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเสริมประสบการณ์ของผู้เรียน โดยให้นักเรียนที่สนใจได้ร่วมทำกิจกรรมในช่วงเวลาว่างหรืออิสระ ในการทำกิจกรรมจะไม่มีภารกิจหนักหน่วง และระดับผลการเรียน

2. ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตรนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นมากในปัจจุบัน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างเดียวไม่เพียงพอ ดังนั้นกิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงเป็นส่วนเสริมการเรียนการสอน ช่วยให้ความมุ่งหมายของการศึกษาบรรลุผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ และจะเป็นวิถีทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสวงหาประสบการณ์ด้วยตนเอง มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ดังนี้

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2540: 282 - 283) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมนักเรียนได้ทำงานร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย การทำงานร่วมกันและการให้ความร่วมมือเป็นกำลังสำคัญ การส่งเสริมให้เด็กได้ทำงานร่วมกันตั้งแต่อยู่ในโรงเรียนเป็นการช่วยฝึกฝนประชาธิปไตยให้แก่เด็ก เมื่อเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยดี เพราะผลจากประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับเมื่อตอนที่อยู่ในโรงเรียน

2. ช่วยส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีในการทำงานร่วมกัน จะช่วยฝึกนิสัยที่ดีให้แก่ นักเรียน เช่น การเสียสละเพื่อหมู่คณะ รู้จักสร้างความสัมพันธ์ต่อผู้อื่น พลเมืองดีย่อมให้ความร่วมมือกับสังคม

3. ส่งเสริมลักษณะผู้นำ การที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะต้องแสดงความสามารถของตนออกมา นักเรียนคนใดมีความสามารถทางไหนก็ไปทำงานทางนั้น ใครเก่งก็ได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าคณะ

4. ช่วยให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การที่นักเรียนได้ทำงานที่ตนสนใจและถนัด จะช่วยให้นักเรียนหันมาสนใจงานมากกว่าที่จะไปเที่ยวเตร่ เกเร เสเพล การรู้จักให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เขาสนใจจะเป็นการหาทางออกที่ดีให้แก่ นักเรียน เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ หางานอดิเรกทำแทนการใช้เวลาว่างไปในทางที่ผิด

5. กิจกรรมนักเรียนช่วยชี้ให้เห็นว่านักเรียนมีความถนัดและความสามารถในอาชีพด้านไหน ถ้าได้รับการส่งเสริมที่ถูกต้องก็อาจจะออกไปทำอาชีพนั้นได้

6. ช่วยสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่ นักเรียน โดยการที่นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน รู้จักแบ่งงานกันทำ รู้จักประสานงานกัน

ประกอบ ประพันธ์วิทยา (2542: 12) กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรสรุปได้ว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นมากที่จะต้องจัดให้แก่ผู้เรียน ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การปรับตัวของผู้เรียนและการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ได้มีโอกาสสัมผัสสถานการณ์จริง และรับประสบการณ์ตรงด้วยตนเองจึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เพราะในการดำรงชีวิตประจำวันจริงของผู้เรียนนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับงานทางด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องขึ้นอยู่กับ การปรับตัว การแก้ปัญหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยด้วยตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์และทักษะเป็นเครื่องมือ

สุพิน บุญชูวงศ์ (2542: 9) ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษา หน้าที่หลักของสถานศึกษาจึงไม่เพียงแต่สอนวิชาในชั้นอย่างเดียว โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวให้ทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักรับผิดชอบ แสดงความสนใจและความต้องการของตน รวมทั้งพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์

สมภพ เจริญนท (2542: 6 - 7) กล่าวว่าไว้ว่าสถานศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยเหตุผลทางวิชาการ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสนองความต้องการด้านจิตวิทยา นักเรียน นิสิต นักศึกษา เป็นวัยที่ต้องการการยอมรับ และต้องการรวมกลุ่มตามทฤษฎีขั้นความต้องการของ Maslow การเข้าร่วมกิจกรรมจะทำให้เกิดความอบอุ่น ความเชื่อมั่นตนเองและประสบความสำเร็จ

2. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จะทำให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา ค้นพบความสามารถของตนเอง ผลงานของ Piaget แสดงให้เห็นชัดว่าการเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นเด็กจะต้องมีโอกาสได้กระทำการต่าง ๆ ด้วยตนเอง การได้รับประสบการณ์ตรงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาสติปัญญา

3. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทำให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา มีความกระตือรือร้นดังผลงานของ Bandura ผู้นำความคิดของ Skinner ที่ว่าการกระทำใดที่ได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้มให้เกิดการกระทำนั้นอีก
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จะทำให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา รู้สึกถึงการใช้เวลาว่างให้มีคุณค่าและเกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม
5. เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน กิจกรรมที่ได้ทำงานร่วมกัน คิดร่วมกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์อย่างดียิ่ง
6. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นการพัฒนาความเป็นผู้นำทั้งทางตรงและทางอ้อม เพราะเด็กจะได้มีโอกาสจัดทำกันเองมีโอกาเลือกและประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งจะมีลักษณะเป็นสังคมประชาธิปไตย เพราะเป็นกิจกรรมของนักเรียนโดยนักเรียนและเพื่อนนักเรียน ซึ่งเป็นการเสริมในเรื่องการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย
7. กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความจำเป็นยิ่ง เพราะถ้าขาดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะทำให้การพัฒนาของเด็กไม่สมบูรณ์ครบถ้วน

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าความสำคัญและความจำเป็นในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษา มีความสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนการสอนในการเป็นเครื่องมือสร้างเสริมประสบการณ์และฝึกรบมแก่นักเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย

3. วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นการกำหนดขอบเขตและแนวทางของการดำเนินงานที่จะช่วยให้ผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรยึดเป็นหลักในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ มีนักการศึกษากล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ดังนี้

ประภาพรรณ สุวรรณสุข (2537: 608) กล่าวไว้สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อส่งเสริมความสนใจ ความต้องการและความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล จะเห็นได้ว่ากิจกรรมในห้องเรียนนั้นกำหนดให้ทุกคนต้องทำ ถึงแม้ว่ากิจกรรมบางอย่างนักเรียนจะไม่ชอบ ไม่สนใจ นักเรียนก็จำเป็นต้องเข้าร่วม แต่ทว่าในกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเข้าร่วมในกิจกรรมของชุมนุมที่ตนเองสนใจได้โดยเสรี

2. เพื่อช่วยให้ความมุ่งหมายทางการศึกษาบรรลุผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ความมุ่งหมายทางการศึกษาที่สมบูรณ์นั้นจะต้องประกอบด้วย พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย พุทธิพิสัยและทักษะพิสัยนั้นได้ส่งเสริมกันมากในชั้นเรียน แต่ทางด้านจิตพิสัยซึ่งเกี่ยวข้องกับค่านิยมและนิสัยอันดีงามต่าง ๆ เช่น ความซื่อสัตย์ การมีน้ำใจต่อผู้อื่น การเสียสละ การช่วยเหลือผู้อื่น ความสามัคคี ฯลฯ ยังส่งเสริมกันน้อยมาก การจัดตั้งชุมนุมขึ้นก็จะช่วยพัฒนาสิ่งเหล่านี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างและพลังงานไปในทางที่เกิดประโยชน์ ดังได้กล่าวแล้วข้างต้นว่า นักเรียนในวัยนี้เป็นวัยที่มีพลังกำลังมาก ถ้าโรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้นักเรียนได้ใช้พลังงานเหล่านี้ อีกทั้งครูที่ปรึกษาคอยแนะนำ นักเรียนก็จะไม่เอาพลังงานที่เหลือนี้ไปใช้ในทางอื่นที่อาจจะก่อให้เกิดปัญหาได้
4. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น กิจกรรมทางด้านวิชาการนักเรียนจะได้รับประโยชน์ทางด้านวิชาการเป็นอันมาก เพราะได้มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมากขึ้น นอกเหนือไปจากการเรียนในห้องเรียน
5. เพื่อส่งเสริมการเข้าสังคม การที่นักเรียนต้องทำงานร่วมกัน นักเรียนก็จะเกิดการเรียนรู้ จะปรับตัวเข้ากับสังคมไปด้วย
6. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและนักเรียน เนื่องจากครูจะต้องเป็นที่ปรึกษา ดังนั้นการดำเนินงานของชุมนุมจะต้องมีครูเข้าร่วมด้วยทุกครั้ง ดังนั้นความใกล้ชิดระหว่างครูและนักเรียนจะเพิ่มมากขึ้น
7. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การจัดนิทรรศการของชุมชนต่าง ๆ ทางโรงเรียนควรเชิญผู้ปกครองและบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนนั้น ๆ มาร่วมในกิจกรรมด้วย ซึ่งจะเป็นการสร้างการเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน
8. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนเอง การที่นักเรียนจะทำงานเป็นกลุ่มได้นั้น สมาชิกในกลุ่มจะต้องสามัคคีร่วมมือกันเป็นอย่างดี อีกทั้งต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน งานจึงจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
9. เพื่อฝึกให้นักเรียนได้อยู่ร่วมกันโดยราบรื่นในวงสังคมประชาธิปไตย กิจกรรมเสริมหลักสูตรจะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ความคิด ตัดสินใจและความสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ โดยลำพัง ฝึกทำงานร่วมกัน โดยรู้วิธีการวางแผนงาน การแก้ไขปัญหาในการทำงาน ฝึกให้มีวินัย ปฏิบัติตามระเบียบของสังคม และระเบียบของโรงเรียน ฝึกให้เกิดความสามัคคี ความรักหมู่คณะ และรักโรงเรียน ฝึกให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

สมภพ เจริญนท (2542: 9 - 10) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สามารถสรุปได้ 5 ด้าน ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคน ได้แก่
    - 1.1 เพื่อพัฒนาการเตรียมเด็กให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้
    - 1.2 เพื่อเป็นการฝึกคนให้มีลักษณะผู้นำ
    - 1.3 เพื่อพัฒนาความสามารถของตน
    - 1.4 เพื่อพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม
    - 1.5 เพื่อสนองความต้องการทางจิตวิทยาของนักเรียน
    - 1.6 เพื่อก่อให้เกิดวินัยแห่งตน
    - 1.7 เพื่อให้เด็กพัฒนาทั้งกายและใจให้สมบูรณ์
  2. เพื่อพัฒนาตนเองและครอบครัว ได้แก่
    - 2.1 เพื่อเตรียมตัวเด็กให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
  3. เพื่อพัฒนางาน ได้แก่
    - 3.1 เพื่อฝึกให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
    - 3.2 เพื่อฝึกให้รู้จักปรับตัวในการทำงานเป็นหมู่คณะ
  4. เพื่อพัฒนาการเรียนได้แก่
    - 4.1 เพื่อให้เด็กสนใจกับกิจการของโรงเรียนให้มากขึ้น
    - 4.2 เพื่อช่วยให้หลักสูตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับวิชาที่เรียนในหลักสูตร
    - 4.3 เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู อาจารย์ กับ ผู้เรียน
  5. เพื่อพัฒนาสังคม ได้แก่
    - 5.1 เพื่อสอนให้มีความร่วมมือกันในวงสังคม
- ประกอบ ประพันธ์วิทยา (2542: 13 - 14) กล่าวไว้ว่าวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จะเป็นการกำหนดขอบเขตและแนวทางของการดำเนินงานที่จะช่วยให้ดำเนินงานการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรยึดเป็นหลักในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะขึ้นอยู่กับประเภทของกิจกรรม สำหรับวัตถุประสงค์อย่างกว้าง ๆ มีดังนี้
1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคมของผู้เรียน
  2. เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความถนัดตามธรรมชาติ ความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ ตามแนวทางของกิจกรรมที่จัดขึ้น

3. เพื่อให้เกิดความรัก สามัคคีในหมู่คณะ มีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อส่วนรวม
4. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัวให้เข้ากับสังคม การที่ผู้เรียนต้องทำงานกิจกรรมเป็นกลุ่ม ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้วิธีการเข้าสังคม การปรับตัวในการทำงานร่วมกัน
5. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูอาจารย์ และผู้เรียน การดำเนินงานกิจกรรมชุมนุม/ชมรม ต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำจะเกิดความใกล้ชิดระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เรียนเพิ่มขึ้น
6. เพื่อเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างผู้เรียนด้วยกัน จากการได้เข้าร่วมกิจกรรมที่สนใจเหมือนกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
7. เพื่อส่งเสริมให้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม
8. เพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีตามกระบวนการประชาธิปไตย
9. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามให้แก่ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ
10. เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย รู้จักการควบคุมตนเอง และรู้จักเคารพกฎเกณฑ์กติกาต่าง ๆ ของสังคม
11. เพื่อเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
12. เพื่อเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด การที่ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เน้นการผ่อนคลายความตึงเครียด เช่น กิจกรรมดนตรี กิจกรรมกีฬา กิจกรรมทัศนศึกษา เป็นต้น ผู้เรียนจะเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ
13. เพื่อส่งเสริมและเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
14. เพื่อปลูกฝังให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ของชุมชน และของชาติ เป็นการปลูกฝังลักษณะที่ดีที่พึงประสงค์ของสังคม
15. เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคมนับถือประชาธิปไตยได้อย่างราบรื่น

จากวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้าง และพัฒนาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้สามารถปรับประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ประกอบ ประพันธ์วิทยา (2542: 26 - 27) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมเป็น 6 ประเภทดังนี้

1. กิจกรรมวิชาการ เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมโครงการสอนในชั้นเรียนให้สมบูรณ์ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น เช่น ชุมนุมคณิตศาสตร์ ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมสังคมศึกษา และชมรมพุทธศาสตร์ เป็นต้น

2. กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสามารถพิเศษและพัฒนาความสนใจเฉพาะ กิจกรรมนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้มีโอกาสค้นหาหรือพัฒนาความสนใจและความสามารถพิเศษของตนเอง ซึ่งมักไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียน โดยตรง เช่น ชุมนุมละคร ชุมนุมโต้วาที ชุมนุมประชาสัมพันธ์ และชุมนุมดนตรี เป็นต้น

3. กิจกรรมที่เป็นการบริการภายในโรงเรียน กิจกรรมประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตนเองและบริการส่วนรวม หรือเพื่อความสนุกสนานของตนเอง เช่น สถานักเรียน กรรมการนักเรียน กลุ่มผู้บำเพ็ญประโยชน์ และกลุ่มสวัสดิการนักเรียน เป็นต้น

4. กิจกรรมที่พัฒนาด้านจิตใจ กิจกรรมประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาด้านค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบวินัย เช่น กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด และการอยู่ค่ายพักแรม เป็นต้น

5. กิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ กิจกรรมประเภทนี้จัดขึ้นเพื่อพัฒนาการเข้าสังคม การอยู่ร่วมกัน และการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น กิจกรรมพบปะสังสรรค์ การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น

6. กิจกรรมทางด้านกีฬา กิจกรรมทางด้านกีฬานับว่ามีความสำคัญในการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะและมีจิตใจเป็นนักกีฬา รู้จักเสียสละ รู้จักการให้อภัย ได้แก่ ชุมนุมฟุตบอล ชุมนุมเปตอง และชุมนุมว่ายน้ำ เป็นต้น

จากประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้น สามารถจำแนกประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. กิจกรรมเกี่ยวกับการปกครองโรงเรียน ได้แก่ สถานักเรียน กรรมการนักเรียน เป็นต้น
2. กิจกรรมที่สนองความสนใจและความสามารถพิเศษแก่นักเรียน ได้แก่ ชุมนุมดนตรี ถ่ายรูป กีฬา หนังสือพิมพ์ เป็นต้น
3. กิจกรรมส่งเสริมงานวิชาการ เช่น ชุมนุมทางวิชาการต่าง ๆ เป็นต้น
4. กิจกรรมเพื่อการสังคมและวัฒนธรรม เช่น ลูกเสือ ยุวกาชาด ชุมนุมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

5. ประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ของนักเรียน สนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังที่นักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

ใจจริง บุญเรืองรอด (2541: 8 - 9) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรดังนี้

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นเครื่องส่งเสริมนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น
  - 1.1 ส่งเสริมและขยายความสนใจของนักเรียนแต่ละคนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยปกตินักเรียนแต่ละคนมีความสนใจที่แตกต่างกัน
  - 1.2 ส่งเสริมความเป็นผู้นำ รวมทั้งให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ตนรับไป โดยมีความมุ่งหมายให้นักเรียนได้ทำงาน จึงจะเป็นการฝึกให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำงานให้สำเร็จเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ
  - 1.3 ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่นักเรียน เช่น การร่วมมือร่วมใจทำงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นเครื่องช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความรักใคร่ปรองดองเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
  - 1.4 ส่งเสริมสุขภาพทางกายและจิต และยังเป็นเครื่องส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วย
  - 1.5 ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม ช่วยให้นักเรียนรู้จักติดต่อสมาคมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี รู้จักปกครองตนเอง กล้าแสดงออก
  - 1.6 ส่งเสริมความเป็นอยู่แบบประชาธิปไตย รู้จักการรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกันและกัน ร่วมมือปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่
  - 1.7 ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีโอกาสได้ทำงานตามความสามารถและความสนใจ ช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกและพอใจในงานของตน
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรให้สมบูรณ์ขึ้น โรงเรียนมักจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิชาหลักสูตร
  - 2.1 กิจกรรมเสริมหลักสูตรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดลองหรือสำรวจความสามารถ ความถนัด ตลอดจนความสนใจของตนเอง
  - 2.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติในสิ่งที่เคยเรียนมาจากภายในห้องเรียน ห้องเรียนเป็นการช่วยให้นักเรียนรู้สึกว่าการที่ตนได้เรียนมานั้นมีความหมายขึ้น และทำให้สนใจในสิ่งที่ตนเรียนมากขึ้น

2.3 กิจกรรมเสริมหลักสูตร เปิดโอกาสให้ครูได้แนะแนวให้นักเรียนซึ่งมีความสนใจร่วมกันได้เป็นอย่างดี

3. กิจกรรมเสริมหลักสูตรช่วยเหลือในการบริหารงานของโรงเรียน กล่าวคือ

3.1 กิจกรรมเสริมหลักสูตรก่อให้เกิดความร่วมมืออันดีระหว่างครู นักเรียน และบุคคลอื่นในโรงเรียน

3.2 ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน เพราะครูและนักเรียนมีโอกาสทำงานด้วยกัน ทำให้เห็นอกเห็นใจกัน มีความรักใคร่และสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น นอกจากนี้ทำให้ครูรู้จักนักเรียนดียิ่งขึ้น

3.3 กิจกรรมเสริมหลักสูตรบางประเภท มีส่วนช่วยในการควบคุมความประพฤติของนักเรียนได้ส่วนหนึ่ง

4. กิจกรรมเสริมหลักสูตรบางประเภทมีส่วนช่วยเหลือชุมชน

5. กิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมความมุ่งหมายของการศึกษาแผนปัจจุบัน ได้แก่

5.1 ส่งเสริมความมีวินัยด้วยตนเอง

5.2 ส่งเสริมความสามัคคี

5.3 ส่งเสริมความเป็นอยู่แบบประชาธิปไตย

5.4 ส่งเสริมความรับผิดชอบ

ชูศักดิ์ วรคุณกุล (2538: 14 - 17), ไพฑูรย์ ธีรโพธิ์ (2543: 13 - 15) ได้กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ของนักเรียน เช่นเดียวกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ แต่กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีคุณประโยชน์ ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะเด่นในการเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพตลอดจนพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนสรุปได้ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อนักเรียน

1.1 ได้รับประสบการณ์ตรงในการทำงานตลอดกระบวนการ ได้ทำงานหลายอย่างและทำงานเป็น

1.2 ได้รับความรู้และเพิ่มพูนความสามารถในการคิด การทำงาน และการแก้ปัญหาที่ใกล้เคียงใกล้ชีวิตจริง ซึ่งหาได้ยากจากกิจกรรมการเรียนการสอนปกติ

1.3 ได้รู้จักตนเองและบุคคลอื่นมากขึ้น

1.4 เพิ่มพูนกำลังใจในการเรียนและการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่อการแสวงหาความรู้ เกิดความภาคภูมิใจเมื่อทำงานสำเร็จ

1.5 ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง

- 1.6 ได้แสดงความสามารถให้บุคคลอื่นได้เห็นและยอมรับ มีความเชื่อมั่น
- 1.7 สร้างเสริมบุคลิกภาพที่ดี
- 1.8 มีอุปนิสัยขอความช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักแพ้ชนะ และมีวินัยในตนเอง
- 1.9 รู้จักทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้ดีขึ้น รู้จักควบคุมอารมณ์
- 1.10 มีความเป็นผู้นำ รู้จักบทบาทของตนเองทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- 1.11 มีความสามารถพิเศษในการประกอบอาชีพตามความถนัดของตนเองใน

โอกาสต่อไป

2. ประโยชน์ต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
  - 2.1 ช่วยเหลือให้เป้าหมายของหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลมากขึ้น
  - 2.2 เป็นสิ่งเร้าและแรงเสริมให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น
  - 2.3 ช่วยทำให้ประสบการณ์ในห้องเรียนมีความหมายยิ่งขึ้น เป็นการบูรณาการความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริง
  - 2.4 ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลขึ้น
  - 2.5 เป็นเครื่องมือสำรวจและพัฒนาความสนใจ ความสามารถของนักเรียนได้กว้างขวางยิ่งขึ้น
  - 2.6 เปิดทางให้วิชาอื่นที่จำเป็นได้บรรจุอยู่ในตารางเรียนปกติ เพราะเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในปัจจุบันนี้มีมากแต่เวลาและห้องเรียนมีอยู่จำกัด การนำกิจกรรมบางอย่างมาจัดไว้ในตารางเรียนย่อมทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปโดยสะดวก
3. ประโยชน์ต่อ โรงเรียนและท้องถิ่น
  - 3.1 ใช้ความรู้ความสามารถของนักเรียนที่มีอยู่มากมายต่าง ๆ กันไปในทางสร้างสรรค์และบริการเพื่อโรงเรียนและสังคม
  - 3.2 ลดปัญหานักเรียนที่มีปัญหาที่อาจเกิดจากความคับข้องใจและปมด้อยของนักเรียนได้มาก เพราะนักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถได้หลายทางมิใช่ด้านการเรียนเพียงอย่างเดียว
  - 3.3 ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนครูกับผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี
  - 3.4 ทำให้ครูกับนักเรียนมีความใกล้ชิดและไว้ใจกันมากขึ้น เพราะมีโอกาสได้ทำงานร่วมกัน
  - 3.5 ช่วยทำให้โรงเรียนมีชีวิตชีวา น่าอยู่ น่าสนใจมากขึ้น

3.6 ทำให้นักเรียนเกิดความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รู้จักรักพวกพ้อง รักโรงเรียนและรักท้องถิ่นของตน

3.7 เป็นสนามทดลองทฤษฎีหรือแนวปฏิบัติใหม่ทางการศึกษา

3.8 ช่วยประชาสัมพันธ์เผยแพร่ชื่อเสียงเกียรติคุณของโรงเรียนได้ดีขึ้น

3.9 ช่วยหารายได้พิเศษให้กับโรงเรียนหรือท้องถิ่น

3.10 ช่วยสร้างงานที่มีความหมายให้นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติ นำสังเกตว่านักเรียนที่ทำงานเก่งมักจะเรียนดีและมีความประพฤติดีด้วย

3.11 ช่วยสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของโรงเรียนให้เกิดขึ้นกับบุคลากรทุกฝ่าย เช่น ครู นักเรียน ภารโรง ผู้ปกครอง และท้องถิ่น เป็นต้น

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2545: 18) กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อเป็นการเติมเต็มในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ช่วยให้ผู้จัดการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ รู้จักการสมาคม ติดต่อดสื่อสารกับผู้อื่น ร่วมทำงานกับผู้อื่นได้

2. เพื่อส่งเสริมหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติจริง ช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างขวางและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน โดยอ้อมเช่น สภานักเรียน

4. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมสังคม กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ฯลฯ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนช่วยสร้างสรรค์สังคมที่ตนอาศัยอยู่

จากประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรข้างต้นสรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีประโยชน์ต่อผู้เรียนหลายประการทั้งต่อตนเองและสังคม ส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร และยังมีส่วนช่วยเหลือในการบริหารงานโรงเรียน อีกทั้งยังฝึกความเป็นผู้มีระเบียบวินัยและอื่น ๆ ดังนั้นกิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงมีความสำคัญ มีคุณค่าที่โรงเรียนควรจัดขึ้น หากมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างถูกต้องเป็นระบบแล้วจะเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์

เกมการศึกษา

เกมถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อการฝึกทักษะทางภาษา ช่วยให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน และพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนไปโดยที่ผู้เรียนไม่รู้สึกรู้สึกว่าเป็นการสร้างความสุขสนุกสนานให้เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม

1. ความหมายของเกม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน 2538: 108) ให้ความหมายของคำว่า เกมหมายถึง การแข่งขัน การเล่นเพื่อความสนุกสนาน (Boocock 1981: 50) ได้อธิบายว่าเกมเป็นกิจกรรมการเล่นที่มีกฎ กติกาและวิธีการเล่นที่แน่นอน สามารถเล่นได้ทั้งเป็นกลุ่มหรือคนเดียว มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความสนุกสนานและฝึกทักษะบางประการแก่ผู้เล่น

ทิสนา เขมมณี (2543: 81) ให้ความหมายว่า เกมคือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนเล่นตามกติกาและนำเนื้อหา และข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และผลของการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้

เข็มทอง จิตจักร (2544: 21) กล่าวว่า เกมคือกิจกรรมการเล่นชนิดหนึ่งที่สนุกสนาน มุ่งฝึกทักษะด้านใดด้านหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกายหรือสมอง เกมหนึ่ง ๆ จะประกอบไปด้วย กฎ กติกา จำนวนผู้เล่น และวิธีดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบ

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปว่า เกม หมายถึง กิจกรรมการเล่นที่มีการจัดสภาพแวดล้อมของผู้เรียนให้มีการแข่งขันกันอย่างมีกฎ กติกา และมีวิธีการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้เด็กจดจำเรื่องราวที่เรียนได้แม่นยำ ฝึกให้เป็นคนมีปฏิภาณไหวพริบ มีความรู้ทางด้านวิชาการแล้วยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ เช่น ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

2. ความมุ่งหมายของการใช้เกม

เกมเป็นการเล่นที่พัฒนาร่างกายและสมอง เน้นให้ผู้เรียนหรือผู้เล่นมีความสนุกสนานดังนั้นจุดมุ่งหมายในการนำเกมไปใช้ จึงมีความแตกต่างกันว่าต้องการให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านใด

จำปี แดงด้าย (2538: 31 - 32) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการเล่นเกมว่าใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ของเด็กระดับวัยเรียนเป็นอย่างดี เพราะการเล่นเกม เป็นวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ พัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา และพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเตรียมความพร้อม เป็นการฝึกให้เด็กคิด รู้จักเหตุผล ฝึกการสังเกตและเพื่อเตรียมความพร้อม

จากจุดมุ่งหมายของเกมสรุปได้ว่า เกมมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้น และสร้างบรรยากาศที่สนุกสนาน ตลอดจนฝึกคุณลักษณะที่พึงประสงค์อื่น ๆ เป็นต้นว่า ความมีน้ำใจ ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความเป็นผู้นำ และระบบกลุ่มสัมพันธ์

3. ประเภทของเกม

การนำเกมมาใช้ประกอบการสอนจะต้องพิจารณาองค์ประกอบหลาย ๆ อย่างเช่น เนื้อหาผู้เล่น กติกา วิธีการเล่น สถานที่ และสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ประเภทของเกมที่จะนำมาใช้ ต้องพิจารณาทำความเข้าใจก่อนเพื่อจะได้นำไปใช้ได้เหมาะสม

โคลัมบัส (Columbus 1976 : 141, อ้างถึงใน มณฑาทิพย์ อัดตปัญญา 2542 : 24) ได้แบ่งเกมออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. เกมฝึกการกระทำ (Manipulative Games) คือการที่เด็กนำของเล่นต่าง ๆ มาเล่นอย่างมีกฎเกณฑ์ กติกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กได้พัฒนาประสาทสัมผัสระหว่างการใช้เครื่องมือและสายตา เช่น การร้อยลูกปัด ตัดกระดาษ กรอกน้ำใส่ขวด
2. เกมการศึกษา (Didactic Games) คือเกมที่พัฒนาการคิดของเด็ก ให้เด็กได้คิดหาเหตุผลจากการเล่น เช่น การจับคู่ส่งของหรือภาพ การเล่นเกมโดมิโน การเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง
3. เกมฝึกทักษะทางร่างกายหรือเกมพลศึกษา (Physical Games) มีมากมายหลายอย่างซึ่งรวมทั้งการฝึกการบริหารประจำวันต่าง ๆ ของเด็กด้วย เกมประเภทนี้ได้แก่ เกมวิ่งไล่จับ เกมทำตามคำสั่ง เกมซ่อนหา
4. เกมฝึกทักษะภาษา (Language Games) เป็นเกมที่อาศัยจินตนาการ และการใช้คำพูดโดยไม่ต้องใช้วัตถุ อุปกรณ์ใด ๆ เช่น เกมอะไรเอ่ย เกมตะลือกตุ๊กตัก
5. เกมทายคำบัตร(Card Games) เป็นบัตรที่ครูทำขึ้น ช่วยให้เด็กสามารถแยกความแตกต่างฝึกความจำ และเสริมทักษะอื่น ๆ
6. เกมพิเศษ (Special Games) เป็นเกมที่ครูอาจจัดให้เด็กเล่นเป็นครั้งคราวเช่น เกมหาสิ่งของ เกมหาสายแทง

จากประเภทของเกมการเรียนการสอนสรุปได้ว่า เกมประกอบการสอนมี 2 ชนิด คือเกม ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาและเกมที่เกี่ยวกับการศึกษา หากครูผู้สอนจะนำไปใช้หรือดัดแปลงเพื่อประกอบการสอนแล้วจะเป็นการจูงใจให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน ครูควรพิจารณาให้เหมาะสมมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียนไม่เบื่อหน่าย ไร้ความสนใจตลอดเวลา ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนย่อมสูงกว่าถูกบังคับให้เรียนอย่างแน่นนอน

จะเห็นได้ว่าเกมที่นำมาประกอบการสอนนั้นมีหลายประเภท ซึ่งการนำเกมมาใช้ในการสอนนั้น ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของเกมแต่ละประเภทว่าสอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์ และวัยของเด็กหรือผู้เล่นเกมมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ การเล่นเกมที่กำหนดกติกาไว้แน่นนอน ก็จะทำให้ผู้เล่นสามารถประเมินผลความสำเร็จของตนได้ด้วย

4. ลักษณะของเกมประกอบการสอน

การนำเอาเกมมาใช้ประกอบการสอนภาษาไทยนั้นกำหนดแน่นอนลงไปไม่ได้ว่าควรใช้กับผู้เรียนระดับชั้นใดและวัยใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจและลักษณะของผู้เรียน ตลอดจนเนื้อหาวิชาที่จะนำกิจกรรมการเล่นมาใช้ ดังนั้นถือเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องทำความเข้าใจกับนักเรียนว่าต้องการอะไรบ้างและยังมีอะไรที่บกพร่องจากการเรียนที่ต้องฝึกฝนเพิ่มเติมบ้าง

สุทธิ สวงนถิน (2530: 37, อ้างถึงใน วราภรณ์ เหลี่ยมไธสง 2542: 26) กล่าวว่า การนำเกมมาใช้ในการเรียนการสอนอาจทำได้หลายวิธี คือ

1. ใช้เกมเป็นวิธีสอน
2. ใช้เกมนำเข้าสู่บทเรียน
3. ใช้เกมเป็นสื่อในการเรียนรู้
4. ใช้เกมเป็นกิจกรรมให้นักเรียนเล่นในเวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ดังนั้น ก่อนจะนำเกมมาใช้ ควรจะได้เรียนรู้ลักษณะสำคัญของเกมก่อน ซึ่ง อโนนิมัส (Anonymous 1975: 22 ,อ้างถึงใน วราภรณ์ เหลี่ยมไธสง 2542: 26 - 27) ได้กล่าวถึงลักษณะของเกมว่า โดยทั่วไปเกมเกี่ยวข้องกับลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1. โขก ผู้เล่นต้องอาศัยโชคในการเอาชนะเกมซึ่งต้องใช้ลูกเต๋าหรือวัตถุหมุน
2. สมรรถภาพทางกาย ผู้เล่นต้องอาศัยสมรรถภาพทางกายในขณะที่เล่นเกมซึ่งต้องปฏิบัติตามผู้นำเกม

3. ทักษะ ผู้เล่นต้องใช้ทักษะในการเล่น เช่น การปาลูกดอกหรือโยนห่วง
 บงกช สุภธาดา (2531: 15 - 16, อ้างถึงใน เข้มทอง จิตจักร 2544: 25 - 26) กล่าวว่า เกมการสอนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. ไม่จำเป็นจะต้องมีการเตรียมกันล่วงหน้าหรือถ้ามีก็ควรให้น้อยที่สุด
2. เป็นเกมที่ง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนและมีลักษณะทำลายความสามารถของนักเรียน
3. มีคำสั่งและกติกาการเล่นที่ชัดเจน
4. เป็นเกมสั้น ๆ ไม่ควรใช้เวลาเกิน 15 นาที
5. เป็นเกมที่ให้ทั้งความสนุกสนาน ร่าเริงและได้รับความรู้หรือทักษะ
6. เป็นเกมที่ทำให้ไม่เสียวินัยในห้องเรียน
7. เป็นเกมที่เล่นเป็นทีม หรือเป็นเกมที่ไม่เกิดความกังวลเกี่ยวกับผู้ชนะ
8. เป็นเกมที่นักเรียนได้มีการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายบ้างตามสมควร
9. ถ้าเป็นการแข่งขัน ควรที่จะง่ายในการตรวจสอบและตัดสินใจให้คะแนน

10. ควรใช้อุปกรณ์ที่สามารถประดิษฐ์ขึ้นง่าย ๆ และสามารถดัดแปลงใช้กับอุปกรณ์การสอนได้เป็นอย่างดี

สุภาพกรณ์ ทองใบ (2538: 1-2 , อ้างถึงใน เข็มทอง จิตจักร 2544: 26) ได้อธิบายลักษณะของเกมที่ดีในชั้นเรียนดังนี้

1. ครูไม่ต้องเสียเวลาในการเตรียมมากนัก
2. ไม่กินเวลามาก ถ้าใช้กับเด็กเล็กควรไม่เกิน 10-15 นาที เพราะเด็กมีความสนใจในระดับสั้น
3. การเล่นเกมไม่ควรจะเล่นจนเสียเวลาในการสอนบทเรียนในหลักสูตร อย่าลืมว่าเกมเป็นการเล่นเพื่อฝึกภาษาที่สอน ไปแล้วเท่านั้น
4. ต้องเป็นเกมที่นักเรียนไม่ต้องใช้การเคลื่อนไหวมากนัก ถ้าครูต้องการให้นักเรียนเคลื่อนไหวควรนำเกมนั้นไปเล่นในช่วงพักพลศึกษา
5. ใช้เล่นในชั้นเรียนโดยไม่ทำให้ชั้นเรียนยุ่งเหยิง
6. เกมจะต้องมีคำสั่งบอกวิธีเล่นที่ชัดเจน
7. ต้องเป็นเกมที่ฝึกหลักภาษาที่ต้องการได้
8. เกมนั้นจะต้องใช้หลักภาษาที่เหมาะสมกับระดับนักเรียน

สรุปได้ว่า ลักษณะของเกมประกอบการสอนที่ดีนั้น ควรเป็นเกมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีการเคลื่อนไหวของร่างกาย สนุกสนาน เร้าใจ กตिका ชัดเจน ใช้ระยะเวลาสั้น มีสถานที่ที่เหมาะสม อุปกรณ์หาได้ง่ายประหยัดราคาพร้อมทั้งเป็นการส่งเสริมด้านสติปัญญาและทบทวนเนื้อหาการสอนได้ดีด้วย

5. ประโยชน์และความสำคัญของเกมประกอบการสอน

แกรมปี และคณะ (Grambs and others 1970: 251, อ้างถึงใน วรากรณ์ เหลี่ยมไธสง 2542: 29) ให้เหตุผลของการใช้เกมประกอบการสอนว่า มีประโยชน์เพราะ

1. เกมทำให้สภาพจำเจของห้องเรียนเปลี่ยนเป็นสภาพสนุกสนาน
2. เกมทำให้วัสดุที่นักเรียนคุ้นเคยมีความสัมพันธ์แบบใหม่
3. เกมจูงใจนักเรียนทุกคนมากมาในการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ที่ต้องการฝึก
4. เกมช่วยให้นักเรียนไม่สนใจบทเรียน มีส่วนร่วมในการเรียน
5. เกมสนุก

อัครา ชิวพันธ์ (2533: 3 - 4, อ้างถึงใน วราภรณ์ เหลี่ยมไธสง 2542 : 29) ได้สรุปว่า กิจกรรม การเล่นเกมประกอบการสอนภาษาไทย ว่ามีสาระและประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดพัฒนาการทางด้านความคิดให้กับนักเรียน
2. ช่วยส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน
3. ช่วยส่งเสริมทักษะทางภาษา และทบทวนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ
4. ช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกถึงความสามารถที่มีอยู่
5. ช่วยประเมินผลการเรียนการสอน
6. ช่วยให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความตึงเครียดในการเรียน
7. ช่วยจูงใจและเร้าความสนใจให้กับนักเรียน
8. ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามัคคี รู้จักเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือกัน
9. ช่วยฝึกความรับผิดชอบ และฝึกให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์
10. ช่วยให้ครูได้เห็นพฤติกรรมของนักเรียน ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
11. ใช้เป็นกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน เสริมบทเรียน และสรุปบทเรียน

ทิสนา แคมมณี (2543: 85, อ้างถึงใน เข้มทอง จิตจักร 2544: 28) ได้กล่าวถึงข้อดีของการใช้เกมดังนี้

1. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานและเกิดการเรียนรู้จากการเล่น
2. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการเห็นประจักษ์แจ้งด้วยตนเอง ทำให้การเรียนรู้มีความหมายและอยู่คงทน
3. เป็นวิธีสอนที่ผู้สอนไม่เหน็ดเหนื่อยแรงมากขณะสอนและผู้เรียนชอบ

สรุปได้ว่า การนำเกมมาประกอบการสอนมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนดังนี้ 1) พัฒนาความรู้ การดัดแปลงเนื้อหาวิชาทำเป็นเกมจะส่งเสริมการเรียนรู้ให้จดจำได้อย่างแม่นยำ ส่งเสริมสติปัญญาและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ปฏิภาณไหวพริบ 2) พัฒนาร่างกาย เกมที่นำมาใช้จะมีการเคลื่อนไหวของอวัยวะต่าง ๆ ซึ่งตอบสนองกับลักษณะของเด็กนักเรียนที่มีพัฒนาการทางสรีระ 3) พัฒนาอารมณ์และสังคม เกมจะช่วยให้ผู้เรียนให้ทำงานอย่างสุขุม มีการตัดสินใจที่รวดเร็วที่สำคัญก่อให้เกิดความสนุกสนาน ในแต่ละเกมจะฝึกคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคมเช่น ความสามัคคี ความมีน้ำใจนักกีฬา ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม เป็นต้น

6. หลักในการเลือกเกมประกอบการสอน

เกมทุกประเภทมีกติกา แม้เกมที่ง่ายที่สุดก็ยังมีข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตามข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่างการเล่นเสรีกับเกมก็คือ เกมมีกฎเกณฑ์กติกา ส่วนการเล่นเสรีนั้น กิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นอยู่ที่วัสดุการสอน ของเล่นที่อยู่ในมือเด็กและความสนใจในระยะสั้นของเด็ก นอกจากนี้ในการเล่นความสนใจของเด็กจะต้องมีระยะเวลาพอสมควร มิฉะนั้นการจัดจะไม่ประสบผลสำเร็จ หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี (2520: 5 – 6, อ้างถึงใน อมรรัตน์ คงสมบูรณ์ 2536: 19) ได้เสนอแนะข้อควรคำนึงถึงในการคัดเลือกเกมไว้ดังนี้

1. อายุและวุฒิภาวะของนักเรียนในชั้น เด็กเล็กชอบเกมที่มีการเคลื่อนไหว เด็กเริ่มเรียนชอบ “เสียง” และคำสัมผัส (ซ้ำซาก) การวาดรูปไม่เหมาะกับเกมที่ใช้ความคิดช่วงความสนใจสั้นชอบเกมส่วนบุคคล ปัญหา และเล่นต่อตัว เด็กโตไม่ค่อยชอบเกมที่ออกกำลังมักชอบใช้ความคิดเล่นเป็นทีม

2. ระดับความสามารถและความพอใจของเด็กในชั้น เกมอย่างหนึ่งอาจถูกใจเด็กคนหนึ่งในขณะที่อีกคนหนึ่งไม่ชอบ

3. ความใจกว้างในการแข่งขัน ควรกำหนดเกณฑ์ให้คะแนน มิฉะนั้นอาจมีการคัดโกงอคติ แบ่งพวก

4. การเลือก การเปิดโอกาสให้เลือกเกมบ่อย ๆ ทำให้ไม่ค่อยมีโอกาสเล่นเกมใหม่ ๆ ควรคำนึงถึงความมุ่งหมายเป็นหลัก ในบางกรณีอาจใช้วิธีประนีประนอม

5. เกมอาจปรับปรุงให้เหมาะสมกับความต้องการและสภาวะแวดล้อมได้
ในการเลือกเกมมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น วราภรณ์ เหลี่ยมไธสง (2542: 30) ได้เสนอแนะหลักการเลือกเกมไว้ดังนี้

1. เกมนั้นจะต้องช่วยให้การสอนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมาย
2. เกมนั้นจะต้องเป็นประโยชน์ตามที่ครูต้องการ กล่าวคือ เกมจะช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนเรื่องที่เรียนรู้ เด็กสามารถประเมินผลตนเองได้ ทำให้เด็กมีความก้าวหน้าในด้านทักษะและความสามารถของตนเอง และช่วยให้ครูสังเกตเด็ก ศึกษาเด็กแต่ละคนเพื่อที่จะหาวิธีปรับปรุงและส่งเสริมเด็กต่อไป

3. เกมนั้นจะต้องเหมาะสมกับเด็ก กล่าวคือ จะต้องมีการอธิบายการเล่นชัดเจน เกมไม่ยากเกินไป ครูควรเลือกเกมให้เหมาะสมกับเด็กกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน และควรเปิดโอกาสให้กลุ่มอ่อนชนะบ้าง เพื่อส่งเสริมกำลังใจและก่อให้เกิดความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลอันจะก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน

5. เกมนี้จะต้องใช้เวลาและสถานที่ที่เหมาะสม เกมที่ใช้เวลานานเกินไป จะทำให้เด็กหมดความสนใจ ครูจึงต้องกำหนดเวลาและตกลงกับนักเรียนให้แน่ชัด
6. รูปแบบของเกมเป็นที่น่าสนใจ หากเกมใดต้องใช้อุปกรณ์การเล่น อุปกรณ์การเล่นนั้นควรทำด้วยฝีมือพอสมควรเพื่อให้เป็นที่น่าสนใจเด็ก

7. ข้อเสนอแนะในการใช้เกมประกอบการสอน

การนำเกมมาประกอบการสอนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ทักษิณี สุขเมธี (2535: 168 - 170) ได้เสนอแนะดังนี้

1. การเล่นเกมแต่ละครั้งครูต้องตั้งจุดมุ่งหมายชัดเจนว่า ต้องการให้นักเรียนได้รับรู้อะไร ฝึกทักษะด้านไหน เกมที่จะเล่นนั้นเป็นเกมที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ หรือเป็นเกมที่นำความรู้มาใช้ เกมดังกล่าวพัฒนาความคิดมากน้อยเพียงไร
2. มีกติกาการเล่นและคำสั่งชัดเจน
3. ใช้เวลาพอสมควรเหมาะสมกับการเรียนการสอน
4. เลือกเกมที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน
5. เลือกเกมที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน
6. ฝึกให้นักเรียนเคารพในกติกา มีความสามัคคีร่วมมือร่วมใจภายในกลุ่ม และมีน้ำใจเป็นนักกีฬา เมื่อแข่งขันแพ้ก็ยอมรับโดยดี
7. การจัดผู้เล่นแข่งขันทั้งประเภทรายบุคคล และประเภทกลุ่ม ต้องให้มีความสามารถทัดเทียมกัน ไม่เหลื่อมล้ำมากนัก
8. ครูต้องมี “ความพร้อม” และ “ความคล่องตัว” ความพร้อมที่ครูต้องมีคือ การเตรียมสื่อที่ใช้ในการเล่นเกมนั้น ครูอาจเป็นผู้จัดหาหรือมอบหมายให้นักเรียนเป็นผู้จัดหามาก็ได้ สำหรับสถานที่ในการเล่นเกมนั้น ครูต้องวางแผนไว้พร้อมเมื่อถึงเวลาเล่นเกมก็เปลี่ยนแปลงสภาพห้องเรียนได้ตามความต้องการทันที แต่ต้องระวังไม่ให้เกิดเสียงดังรบกวนห้องข้างเคียง ที่ว่าความคล่องตัวคือ ความคล่องตัวของครูในเรื่องกติกา วิธีการเล่น ครูสามารถอธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้อย่างชัดเจนในเวลาอันรวดเร็ว
9. ในการเล่นเกมนั้นควรมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม เพื่อไม่ให้เด็กเรียนเกาะกลุ่ม การให้นักเรียนเปลี่ยนกลุ่มในการเล่นแต่ละครั้ง มีประโยชน์ดังนี้
  - 9.1 นักเรียนเก่ง-อ่อน กระจายไปตามกลุ่มต่างๆ ทำให้แต่ละกลุ่มมีความสามารถใกล้เคียงกัน และเด็กเก่งยังมีโอกาสช่วยเหลือเด็กอ่อน

9.2 นักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรมกับบุคคลหลาย ๆ แบบ ทำให้ได้ศึกษาและสัมผัสกับบุคคลที่มีลักษณะต่างกันไป ในการนี้นักเรียนต้องรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มเป็นพื้นฐานเบื้องต้นก่อนที่นักเรียนจะไปเผชิญชีวิตจริงในสังคม

9.3 นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์กันเพื่อนในห้อง โดยปกติเด็กเก่งมักจะรวมกลุ่มเฉพาะพวกเดียวกัน การเปลี่ยนกลุ่มทุกครั้งจะทำให้นักเรียนไม่ถนัดเขาถนัดเรา เกิดความสามัคคีพร้อมเพรียงในหมู่คณะ

10. เกมที่ครูนำมาใช้ในการสอนนั้น ครูสามารถที่จะคิดขึ้นเอง หรือนำเกมจากที่อื่นมาใช้ก็ได้ แต่ครูต้องตระหนักว่าสิ่งที่นำมาใช้คือ “วิธีการเล่นเกม” สำหรับเนื้อหาที่ครูต้องเลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการเล่นเกมให้ตรงตามจุดประสงค์และสอดคล้องกับบทเรียน

ส่วนอัจฉรา ชิวพันธ์ (2531: 93, อ้างถึงใน เข็มทอง จิตจักร 2544: 26) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการนำเกมมาเล่นประกอบการสอนดังนี้

1. การเล่นเกมต้องมีส่วนช่วยให้จุดมุ่งหมายของการสอนนั้นสัมฤทธิ์ผล
2. การเล่นเกมต้องช่วยฝึกฝนทบทวนบทเรียน
3. การเล่นเกมต้องส่งเสริมให้นักเรียนได้รับประโยชน์และเห็นคุณค่าในการเรียนด้วยมิใช่เล่นเพียงอย่างเพื่อความสนุกสนานเพียงอย่างเดียว
4. ถ้าเป็นการเล่นใหม่ ๆ ครูต้องให้นักเรียนเข้าใจความมุ่งหมายและวิธีการเล่นอย่างชัดเจน
5. ในการเล่นแต่ละครั้งครูต้องเน้นให้นักเรียนเล่นตามกฎเกณฑ์ หรือระเบียบที่วางไว้และสาธิตการเล่นที่ถูกต้องให้นักเรียนได้ดูอย่างแจ่มแจ้ง
6. กำหนดเวลาในการเล่นไว้ให้แน่นอน ไม่ควรล่าช้าเกินไป
7. ในการจัดแบ่งหมู่แข่งขัน ครูควรจัดคละกันระหว่างนักเรียนเก่งและนักเรียนอ่อนเพื่อฝึกให้รู้จักการช่วยเหลือและเกิดกำลังใจในการเล่น
8. ครูต้องเน้นเรื่องความมีน้ำใจนักกีฬา ความสำคัญของการเล่นไม่ได้อยู่ที่การแพ้หรือชนะ แต่อยู่ที่การแสดงน้ำใจต่อกัน ความร่วมมือกัน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง
9. ในการจัดเกมประกอบการสอน ครูควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดอุปกรณ์ประกอบการเล่นบ้าง หรือส่งเสริมให้นักเรียนลองคิดหาของเล่นที่จะมาใช้ประกอบการเรียนและการสอนเองก็ได้
10. ในกรณีที่การเล่นใดมีวัตถุประสงค์ ก็ควรจัดเก็บไว้เป็นชุด ๆ ตามชนิดของการเล่นอาจจัดใส่ซองเป็นชุด ๆ เขียนรายชื่อ และความมุ่งหมายประกอบไว้ และเก็บไว้เป็นหน่วยกลางที่ครูอื่น ๆ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วยจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายและแรงงานได้มาก

ศุกิจ ศรีพรหม (2544: 75) ได้แนะวิธีการใช้เกมประกอบการเรียนการสอนดังนี้

1. ให้ระลึกอยู่เสมอว่า เกมเป็นเพียงสื่อช่วยทำให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์
2. ในการสอนเกมใหม่ครูต้องแน่ใจว่านักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์การเล่น และเข้าใจวิธีการเล่นอย่างแจ่มแจ้งแล้ว
3. ฝึกนักเรียนให้เล่นตามกฎระเบียบ กติกา และมารยาทของเกมนั้น ๆ
4. ควรหลีกเลี่ยงการเล่นเกมที่ใช้เวลานาน เกมที่มีวิธีการเล่นที่ซับซ้อน และเกมที่กติกาไม่แน่นอน
5. เลือกเกมที่เหมาะสมกับวัย และความสามารถของนักเรียน
6. การเล่นเกมต้องมีกำหนดสัญญาณเริ่มและหยุดเล่น ต้องหยุดเล่นเมื่อหมดเวลา
7. ให้ความสำคัญเป็นน้าใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย
8. ผู้สอนควรส่งเสริมให้นักเรียนสร้างเกมขึ้นเล่นเอง โดยให้สร้างเกมที่ช่วยส่งเสริมด้านการเรียน
9. ผู้สอนควรมีการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนขณะมีการเล่นเกม การนำเกมไปประกอบการสอน สามารถทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีความสนุกสนาน เร้าความสนใจมากขึ้น เพราะเกมเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนปฏิบัติเอง ไม่ว่าจะป็นในรูปรายบุคคล หรือกลุ่มสัมพันธ์ เกมยังช่วยในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้วย

8. ขั้นตอนในการกำหนดเกมประกอบการสอน

ครูก๊วกแซงก์ (Cruickshank 977: 74 – 89, อ้างถึงใน วราภรณ์ เหลี่ยมไธสง 2542: 31)

ได้แบ่งขั้นตอนในการกำหนดเกมประกอบการสอนออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตั้งจุดมุ่งหมาย เราต้องคิดว่าเราจัดเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาในวิชาใดก่อน แล้วคิดว่าวิชานั้นเราต้องการให้เด็กได้รับอะไรบ้าง โดยให้เด็กรู้จักจำกัดความ หลักการเหตุผล ความจำเป็นหรือต้องการฝึกทักษะด้านใด
2. ขั้นตอนออกแบบประสบการณ์ หลังจากตั้งจุดมุ่งหมายเรียบร้อยแล้ว เราก็ออกแบบเกมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่เราตั้งเอาไว้ โดยให้แข่งขันกันตามกฎกติกา การตั้งกฎกติกาในการเล่นต้องคำนึงถึงก่อนว่าผู้เล่นเกมคือใคร จุดมุ่งหมายของผู้เล่นเกมพื้นความรู้ของผู้เล่นเกม ความสามารถของผู้เล่นเกม และความเต็มใจของผู้เล่นเกมเป็นสิ่งสำคัญ

3. ขั้นตอนทดสอบเกม สิ่งจำเป็นที่จะต้องจัดเตรียมในการทดสอบเกมได้แก่
  - 3.1 ความเหมาะสมของสถานที่ที่จะต้องเล่น
  - 3.2 เตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม
  - 3.3 ความเต็มใจ หรือความพอใจในการมีส่วนร่วมในการเล่น
  - 3.4 ให้ผู้ร่วมงานจดปัญหาหรือสิ่งที่ควรแก้ไขที่พบเอาไว้
  - 3.5 แบบแนะนำการปรับปรุง

ริส (Reese 1977 : 12, อ้างถึงใน สิริพร ป็องกงลาด 2540 : 57) ได้เสนอแนะวิธีการนำเกมมาประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ใช้เกมในการนำเข้าสู่บทเรียน โดยดำเนินการ 3 ขั้นตอนคือ
  - 1.1 นำเข้าสู่บทเรียน โดยใช้เกมทบทวนพื้นฐานความรู้เดิม
  - 1.2 ดำเนินการสอน
  - 1.3 ฝึกหัด
2. ใช้เกมเป็นกิจกรรมการฝึก โดยดำเนินการ 3 ขั้นตอนคือ
  - 2.1 เตรียมตัวผู้เรียน
  - 2.2 ดำเนินการสอน
  - 2.3 ใช้เกมการฝึก
3. ใช้เกมเป็นกิจกรรมในการสรุป โดยดำเนินการ 2 ขั้นตอน ได้แก่
  - 3.1 เตรียมตัวผู้เรียน
  - 3.2 ใช้เกมในการสรุป

รังศฤษฎ์ แม้นมินทร์ (2533: 47, อ้างถึงใน เข้มทอง จิตจักร 2544: 29) ได้เสนอลำดับขั้นตอนการสอนด้วยเกม ดังนี้

1. ขั้นนำ ครูเป็นผู้นำเข้าสู่บทเรียนเช่นครูทบทวนบทเรียนเดิมด้วยการซักถามหรือใช้สื่อการสอนประกอบการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจติดตามบทเรียนใหม่
2. ขั้นกิจกรรม ครูอธิบายวิธีการเล่นเกม ข้อตกลงและกติกาการเล่นเกมให้นักเรียนเข้าใจก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ ต่อจากนั้นนักเรียนลงมือปฏิบัติ กิจกรรมตามกำหนด
3. ขั้นอภิปราย ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย มีครูเป็นผู้นำอภิปราย โดยวิเคราะห์กิจกรรมที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว ถามคำถามเพื่อให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็น นอกจากนี้ยังฝึกให้นักเรียนรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดจนโต้แย้งและตัดสินใจอย่างมีหลักการและเหตุผล

4. ขั้นสรุป ครูและนักเรียนรวบรวมความรู้ที่ได้จากขั้นกิจกรรมและขั้นอภิปราย แล้วนำมาสรุปให้ได้สาระสำคัญตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

5. ขั้นประเมินผล ครูเป็นผู้ประเมินผลพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการ สังเกต การตั้งคำถามการให้นักเรียนทำแบบประเมินผลหลังเรียน ตลอดจนทำแบบฝึกหัดเป็นต้น

จรัส น้อยแสงสี (2520: 47 - 48 , อ้างถึงใน มณฑาทิพย์ อัดตปัญญา 2542: 27) ได้เสนอแนะวิธีใช้เกมประกอบการสอนภาษาไทยไว้ดังนี้

1. ฝึกนักเรียนให้เล่นเกมที่ต้องใช้ความรู้ทางวิชาการ ไหวพริบ ปฏิภาณ เช่น การ เล่นต่อคำศัพท์ ทายปัญหา เป็นต้น

2. บทเรียนหนึ่งควรจัดเกมการเล่นไว้หลายอย่าง แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่ม เล่นแต่ละอย่าง หรือจะเหมือนกันเป็นการแข่งขันก็ได้ บางอย่างถ้าเป็นเกมทั้งชั้น เช่น ทาย ปัญหาการค้นหาคำตอบ และการให้อาสาสมัครออกไปตอบปัญหาหน้าชั้น ก็อาจเป็นเกมที่อาศัย ความสามารถส่วนบุคคล

3. การสร้างบทเรียนให้เป็นเกมต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งของการวัดผลประเมินผลถึง ที่ครูสอนไปแล้ว คือใช้เวลาสอนประมาณ 5 - 10 นาที ท้ายชั่วโมงเพื่อจัดเกมง่าย ๆ ขึ้นสำหรับนักเรียนเล่น

สรุปได้ว่าการสอนโดยใช้เกมการศึกษามีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียม ครูเตรียมเกมให้เหมาะกับจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ เนื้อหาที่เรียน และเหมาะสมกับวัย ศึกษาวิธีเล่น เตรียมห้องเรียนและอุปกรณ์การเล่นให้พร้อม

2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนเป็นขั้นเร้าความสนใจให้นักเรียนสนใจในบทเรียนและความพร้อมในการเรียน โดยใช้เกมต่าง ๆ

3. ขั้นดำเนินกิจกรรม ครูอธิบายวิธีเล่น กติกาการเล่นให้เด็กเข้าใจ กำหนดตัวผู้ เล่นเล่นเดี่ยวหรือเป็นกลุ่ม หาวิธีการแบ่งกลุ่มให้เหมาะสม ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ครู สังเกตและคอยดูแลการเล่นของนักเรียนตลอดเวลา

4. ขั้นสรุปผล ทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนจากเกมการศึกษาเพื่อให้ เข้าใจถูกต้อง

5. ขั้นประเมินผล ครูและนักเรียนนำผลการเล่นมาวิเคราะห์เพื่อดูว่าการใช้เกม การศึกษาประกอบการสอนได้ผลตรงตามจุดมุ่งหมายเพียงใด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านทักษะการอ่านสะกดคำโดยใช้เกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อเป็นการสนับสนุนความคิดเพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ และต่างประเทศดังนี้ ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

สุวิมล ดันปีติ (2536: 76) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านออกเสียงคำที่มี ร ล ว ควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมและการฝึกทักษะโดยใช้กิจกรรมในกลุ่มมือครู ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีฝึกทักษะโดยใช้เกมมีความสามารถในการอ่านออกเสียงคำที่มี ร ล ว ควบกล้ำสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีฝึกทักษะโดยใช้กิจกรรมในกลุ่มมือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพ็ญ เลียงจันทร์ (2537: บทคัดย่อ) ได้ทำการทดลองสอนซ่อมเสริมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เกมและแบบฝึกทักษะพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนหลังการสอนซ่อมเสริมของกลุ่มที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยใช้เกมและแบบฝึกหัดทักษะกับกลุ่มที่ได้รับการสอนซ่อมเสริม โดยวิธีปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนก่อนและหลังการสอนซ่อมเสริม โดยใช้เกมและแบบฝึกทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนก่อนและหลังการสอนซ่อมเสริม โดยวิธีปกติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติพบว่าแบบฝึกเสริมทักษะที่ผู้วิจัยมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

พนัส สุขหนองบึง (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้เกมกับการสอนโดยวิธีหลักภาษาสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่อ่านหนังสือไม่ออก ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยใช้การสอนเกม สามารถอ่านออกเสียงภาษาไทยได้ดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีทางหลักภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นันท์รัตน์ คมขำ (2539: 36) ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เพลงในการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาล พบว่า เพลงช่วยทำให้เด็กเกิดความสนใจในบทเรียน สนุกสนานต่อการเรียน จำเนื้อหาสาระในบทเรียนดีขึ้น ทำให้ผลการเรียนดีขึ้น นอกจากนั้นแล้ว เพลงยังช่วยให้เด็กกล้าแสดงออก

ช่วยแก้ปัญหาด้านภาษา และพฤติกรรมของเด็ก เพลงทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้ของเด็กดีขึ้นจึงนับได้ว่าดนตรีหรือเพลง มีคุณค่าต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง

เนาวรัตน์ ชื่นมณี (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย การสะกดคำยาก เรื่อง เป็ดหาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทยการสะกดคำยาก เรื่อง เป็ดหาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านกลางเสลภูมิ กลุ่มโรงเรียนบ้านกลางเสลภูมิ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 30 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แผนการสอน แบบฝึกทักษะจำนวน 12 ชุด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบบฝึกทักษะมีขั้นตอนการสร้างและการหาประสิทธิภาพดังต่อไปนี้ ศึกษาเนื้อหา ความคิดรวบยอดและจุดประสงค์การเรียนรู้ วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้และคำที่เรียนจากหนังสือภาษาไทยเรื่อง เป็ดหาย จากนั้นสร้างแบบฝึก นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำนำไปทดลองใช้กับนักเรียน 3 คน และ 9 คน ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t - test dependent ผลการศึกษาพบว่าแบบฝึกที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะภาษาไทยการสะกดคำยาก เรื่อง เป็ดหาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทิพย์สุดา จงกล (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจุดมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านคำป่าหว้าน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คนโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบฝึกทักษะจำนวน 4 ชุด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบบฝึกทักษะมีขั้นตอนในการสร้างและหาประสิทธิภาพดังต่อไปนี้ ศึกษาเอกสาร หลักสูตร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำการทดสอบหาคำยากของคำในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กำหนดมโนภาพในการสร้างแบบฝึกกำหนดวัตถุประสงค์ แล้วสร้างแบบฝึกจำนวน 4 ชุด นำแบบฝึกเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำแล้วปรับปรุงแก้ไขนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแบบหนึ่งต่อหนึ่งจำนวน 3 คน การทดลองกลุ่มเล็กจำนวน 9 คน และทำการทดลองภาคสนามจำนวน 30 คนสถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกหัดมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป จำนวน 26

พรพิศ เกื่อนมณเฑียร (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการฝึกด้วยเกมที่ใช้คำถามต่างกันผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยเกมกับนักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยเกมที่ใช้คำถามต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยไม่แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยเกมกับนักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยเกมที่ใช้คำถามต่างกันมีความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 โดยนักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยเกมที่ใช้คำถามต่างกันมีความสนใจในการเรียน วิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยเกม

มณฑาทิพย์ อัดตปัญญา โน (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้เกมพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาไทยสูง ปานกลางและต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วราภรณ์ เหลี่ยมไธสง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทักษะการอ่านและการเขียนในการสะกดคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการสอน โดยใช้เกมและใช้แบบฝึกทักษะผลการศึกษาพบว่า 1. นักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมมีทักษะการอ่านและการเขียนในการสะกดคำภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนมากกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ 2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและนักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะมีคะแนนเฉลี่ยการอ่านและการเขียนสะกดคำภายหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีทักษะดังกล่าวก่อนเรียนไม่แตกต่างกัน 3. นักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและนักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะมีความคงทนในการเรียนรู้หลังจากเรียนไปแล้ว 2 สัปดาห์

เข็มทอง จิตจักร(2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับความสามารถทางภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเรียนโดยใช้เกม ใช้แบบฝึกเสริมทักษะ และใช้วิธีเรียนแบบปกติผลการศึกษาพบว่า

1. ประสิทธิภาพของเกมการอ่านสะกดคำเท่ากับ 92.85/91.78 ประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนคำเท่ากับ 92.51/93.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มจะสูงกว่าคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน วิธีเรียนที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดคือ เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ รองลงมาคือเรียนโดยการใช้เกม และค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำที่สุดคือ เรียนแบบปกติ เมื่อพิจารณาตามระดับความสามารถทางภาษาไทยพบว่า นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาไทยสูง และปานกลาง จะมีผลเฉลี่ยคะแนนสูง เมื่อเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ส่วนนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาไทยต่ำ จะมีผลเฉลี่ยคะแนนสูงเมื่อเรียนโดยการใช้เกม

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านสะกดคำยากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนไม่ได้ส่งผลต่อปัจจัยอื่น ๆ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำยากของนักเรียนที่มีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำยากของนักเรียนที่ได้รับการเรียนด้วยวิธีที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ออร์คัต (Orcutt 1972 : 147 - A) ได้ทดลองใช้เกมและเพลงประกอบการเรียนการสอนว่าส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ วุฒิภาวะ พฤติกรรม และสังกัดเกี่ยวกับตนเองหรือไม่ โดยทดลองกับนักเรียนชั้นอนุบาลที่เรียนอยู่ในโรงเรียนในเมือง จำนวน 162 คน ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่เลือกเกมและเพลง มีความสามารถในการใช้ภาษาได้ดีกว่ากลุ่มที่ครูเลือกเกมให้ 2) นักเรียนที่ใช้เกมและเพลงประกอบการสอนทั้งสองกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่ากลุ่มที่สอนตามปกติ 3) นักเรียนที่ใช้เกมและเพลงประกอบการสอน มีความแตกต่างกับกลุ่มที่ไม่ใช้เกมประกอบการสอนในทุกแบบทดสอบ

พินเตอร์ (Pinter 1977: 710 - A) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสะกดคำที่สอนโดยใช้เกมการศึกษาและสอนโดยใช้ตำรา ใช้กับนักเรียนจำนวน 94 คน เพื่อศึกษาความรู้สึกเกี่ยวกับมโนภาพและความสามารถในการสะกดคำ โดยการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ภายหลังการทดลอง 3 สัปดาห์จึงทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบ พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการทดลองของกลุ่มที่ใช้เกมการศึกษามีคะแนนสูงกว่ากลุ่มที่สอนตามตำรา

วอลลิ่ง (Walling 1977: 6147) ได้ทำการวิจัยทดลองศึกษาผลการเรียนโดยใช้เกมเป็นสื่อการสอนทุกขั้นตอนกับการสอนวิธีอื่น เช่น การบรรยายอภิปราย (Lecture - Discussion) การบรรยายอย่างเดียว (Lecture) และการบรรยายประกอบเกม (Lecture Games) กับนักศึกษาระดับปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ (Illinois) จำนวน 180 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มที่เรียนโดยการใช้เกมเป็นสื่อการสอนทุกขั้นตอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

วอล์คเกอร์ (Walker 1981: 136 - 139, อ้างถึงใน ชญา กาญจนพบุ 2534 : 16) ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้เกมสะกดคำที่มีผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำของนักเรียนเกรด 3 และเกรด 5 ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้เกมสะกดคำที่ครูสร้างขึ้น กลุ่มที่เรียนโดยใช้เกมสำเร็จรูปและกลุ่มที่เรียน โดยใช้แบบเรียนทั้งในกลุ่มเกรด 3 และเกรด 5 แต่ถ้าเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนเกรด 3 กับเกรด 5 พบว่าเกมสะกดคำที่ครูสร้างขึ้นและเกมสำเร็จรูปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำของนักเรียนเกรด 3 มากกว่าเกรด 5

ริชาร์ด (Richard 1985: 83 - 90) ได้นำเอากิจกรรมเกมไปทดลองใช้ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งของฮาวาย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาอายุระหว่าง 19 - 24 ปี โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมกิจกรรมนั้น ๆ โดยครูเป็นผู้แนะนำเท่านั้น นักศึกษาทำแบบฝึกหัดการฟัง การพูดทางภาษา จากการฟังเทปของแต่ละกลุ่ม ผลการทดลองครั้งนี้พบว่า เด็กที่มีกิจกรรมร่วมในการเรียนการสอนจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การนำเอาเกมการศึกษามาใช้ประกอบการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้น เพราะเกมเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็ก ขณะเล่นเกมเด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมกับเพื่อน ๆ และเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกมสามารถนำมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนภาษาไทย และให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี